

LETO XXIV. Stev. 238
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOZNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEB DEZEL ZDRUZITE SE

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

S PRVE SEJE ODBORA ZA PROSLAVO 40-LETNICE KPJ

Naši delovni ljudje naj se čimbolj seznanijo z bojem in življenjem KP Jugoslavije

Na seji je govoril generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz Tito — Obletnico bomo proslavili kot vseljidski praznik, glavna svečanost pa bo v Beogradu, kjer je bil pred 40 leti kongres združitve

Beograd, 10. okt. (Tanjug). Včeraj dopoldne je bila pod predsedstvom generalnega sekretarja ZKJ Josipa Broza-Tita prva seja odbora za proslavo 40-letnice KPJ. Na tej seji so odobrili program proslave, ki bo trajala vse leto 1959. Glavne svečanosti bodo med 29. in 30. aprilom. Generalni sekretar Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz-Tito je začel sejo odbora za proslavo 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije z naslednjim nagovorom:

Tovariši in tovarišice!
Začenjam prvo sejo odbora za proslavo 40-letnice naše Partije, naše Zveze komunistov Jugoslavije.
Prihodnje leto, meseca aprila, bo poteklo 40 let, odkar je bila ustanovljena Komunistična partija Jugoslavije. Ustanovili je niso elementi brez revolucionarne preteklosti. Ustanovili so jo ljudje, ki so bili v dolgoletni borbi proti okrutnemu kapitalističnemu ropanju na čelu delavskega razreda ali pa so samo kot borci sodelovali v tej borbi. V Komunistično partijo Jugoslavije so vstopili predvsem Socialdemokratska partija Srbije, o kateri je Lenin zelo pohvalno govoril, zlasti o njenem zadržanju v zvezi s prvo svetovno vojno, nadalje Socialdemokratska partija Bosne in Hercegovine, Socialistična partija Dalmacije, ogromna večina strank Socialdemokratske stranke v Hrvaški in Slavonije, organizacije iz Vojvodine, skupine pe-lagievcev iz Vojvodine, kakor tudi skupine iz Makedonije in Crne gore.

V Komunistični partiji Jugoslavije so se takrat strnili zavestni in revolucionarni elementi vloga. Jugoslovanska buržoazija je spoznala vso nevarnost, ki ji je grozila od te revolucionarne Partije, in je ukrenila vse, da jo onemogoči in da jo tako rekoč uniči. Izdana je bila »Obznanja«, razglašeno so vse organizacije, uničeni mandati 59 komunističnih poslancev v skupščini itd. To je bil velik in močan udarec, ki je z vrsto let onemogočil Partijo v njeni učinkoviti borbi, v vodstvu borbe delavskega razreda proti krutemu ropanju in izkoriščanju.

Velik del odgovornosti za to imajo seveda na eni strani tedajšnji voditelji Komunistične partije, ki so bili delno obremenjeni z oportunistom in raznim negativnim balastom iz socialdemokratskih partij, na drugi strani pa tisti sektaški elementi iz vrst tako imenovanih nacionalnih revolucionarjev. Z eno besedo, Partija je bila že od samega začetka obsejana na notranjo frakcijsko borbo, namesto da bi se v teh najhujših pogojih, kakršni so bili, ko je bila Partija prepovedana, orientirala ljudje v njej na bi lahko vodila borbo delavskega razreda. Celih šest let kasneje je bil v vakuum v vodilni vlogi in revolucionarni delavnosti Komunistične partije v celoti. Seveda ni prenehala obstajati.

Medtem ko se je vodstvo ukvarjalo z modrovanjem in s frakcijsko borbo, so se revolucionarni elementi v vrstah delavskega razreda borili na terenu, javila ekonomska kriza, ki jo je takor jugoslovanska buržoazija hotela prevreči na delavske hrbte, razreda, komunisti in nižji voditelji Partije, znal kljub tej inertnosti in stagnaciji v vrhovih vodstva postaviti se na čelo delav-

slila nobena Partija, nobena revolucionarna sila, razen seveda KP Sovjetske zveze in njene herojske borbe, je Komunistična partija Jugoslavije dvignila svojo revolucionarno zastavo in začela pod to zastavo zbirati in ljudski revoluciji ter v borbi proti okupatorjem in domačim izdajalcem vse ljudi, ki so ljubili svojo državo. Dvignila je tudi nacionalno zastavo iz blata, v katerega so jo vrgli bivši oblastniki, in jo skupno s svojo zastavo nosila skozi osvobodilno vojno. Tudi tu se je pokazal njen revolucionarni in internacionalistični značaj.

In ko je bila vojna končana, je naša Partija, dosledna sama sebi, začela borbo za izpolnitev najtežje naloge, za zgraditev socializma. V tem času je že rešila mnoge težke probleme, ki so nekaj predstavljali glavno breme za našo državo, omogočila je namreč, da se ustvari in je ustvarila nacionalno enotnost naših narodov. To je bilo storjeno v državi, ki je bila razrvana z notranjim nacionalnim razdorom, ki je bila tako rekoč pred razpadom. Naša Partija je kljub vsemu, kar so delali bivši oblastniki, obvarovala našo državo pred nacionalnim razpadom in ustvarila enotno jugoslovansko skupnost narodov, socialistično skupnost.

Naša Partija je torej v svoji težki zgodovini častno nosila zastavo marksizma-leninizma. In ko nam zdaj očitajo in pripisujejo razne epitete, ko nam govore, da nismo komunisti, da nismo socialisti, da naša država ni socialistična, nam ni treba reči ničesar drugega, kakor da naj se ozrejo in pogledajo i svojo i našo zgodovino, pa bodo videli, kdo je socialist, kdo je komunist. Mi se seveda borimo proti zabuhljenju v stalinistične dogme, borimo se proti temu, da bi se večno živa znanost marksizma-leninizma preosnovala v dogmo in da bi se zavrl nadaljnji razvoj. Tudi v prihodnje se bomo borili proti temu. Borili se bomo proti poizkusom, da bi tudi v socialistični praksi uporabljali etatizem srednjega veka, stalinške metode itd. Borili se bomo proti prizadevanjem, da bi našo prakso negirali in da bi nam

vsilili neka, kar je tuje tudi socializmu sploh ter nam in posebnim pogojem v naši državi.

Tovariši!
Prav zaradi tega, ker smo hoteli, da bi bila naša Zveza komunistov dosledna marksizmu-leninizmu, da bi bila dosledna tradicijam naše Partije, smo na VII. kongresu ZKJ sprejeli program, o katerem menimo, da je neobhodno potreben za nadaljnji razvoj

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na sestanku odbora za proslavo 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije

KLJUB "HLADNI VOJNI" MED VELIKIMI SILAMI

V OZN si utira pot težnja po mirnem poravnavanju sporov

Koča Popović o negativnih in pozitivnih pojavih na dosedanem zasedanju Generalne skupščine

New York, 10. okt. (Tanjug) — Dopisniki "Tanjuga", "Borbe", "Politike" in Jugoslovanske radiofonije so naslovili na državne sekretarja za zunanje zadeve in vodjo jugoslovanske delegacije na XIII. zasedanju Generalne skupščine OZN Kočo Popovića pred njegovo vrnitvijo v Beograd naslednje vprašanje:

Pravkar je bila končana splošna razprava v skupščini. Kaj je po Vašem mnenju v tej zvezi izpričala nasploh in posebej glede možnosti, da bi popustila mednarodna napetost? Kako presojate perspektive razorožitve?

Predsednik Tito sprejel patriarha Germana

Beograd, 10. okt. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel danes ob 9.30 novega patriarha Srbske pravoslavne cerkve Germana, ki ga je spremljal tuzlanski škof Longin. Sprejema sta se udeležila predsednik Komisije za verska vprašanja ZIS Dobrivoje Radosavljević in generalni sekretar predsednika republike Leo Mates.

Državni sekretar Koča Popović je odgovoril takole:

Končan je šele prvi del zasedanja Generalne skupščine. Zda se začnejo dela v odborih. Zaradi tega za neke ocene še ni čas. Med splošno razpravo so prišli do izraza objektivni in negativni momenti. Takoj v začetku je bil ponovno sprejet negativni sklep o predstavnstvu Kitajske v OZN. Menimo, da je ta sklep zelo škodljiv. To se je takoj pokazalo spričo krize, ki je izbruhnila na Daljnem vzhodu v zadevi obalnih otokov v Tajvanski ožini.

Drugi negativni moment je bil to, da se je začel oster propagandni boj med velesilami, ki ima vse značilnosti "hladne vojne". V takšnem boju se element nasilnosti na silo nujno okrepil. Ne glede na večjo ali manjšo pravilnost posameznih gledišč drž, da uporabljajo nekonstruktivne metode, da se "hladna vojna" sama po sebi še zastruje, skratka da otežujejo sporazumevanje tudi tam, kjer bi bilo nekaj upanja, da se mednarodni stiki zboljšajo. Tako so n. pr. nastale v vprašanju opustitve atomskih in vodikovih poskusov sodeč po vsem, nove težave, ki bi jih bilo treba čim prej odpraviti.

Eden izmed glavnih pozitivnih momentov pa je aktiviranje ostalih dežel, ki čedalje bolj dobiva značaj konstruktivnega pritiska na sporazumevanje in krepitev miru. Sestavni del takšnega aktiviranja je čedalje širša in močnejša opredelitev za politiko koeksistence. Pri tem pojmujemo to politiko (ne glede na ime, ki ga dobi), izvršajočo iz potrebe, da se koristi posameznikov, pa tudi velesil podrede skupnim koristim in

tudi koristim miru, čedalje bolj kot aktivno sodelovanje med vsemi deželami, na miroljubni na predni podlagi in ne glede na razlike v družbenih in političnih sistemih. Takšno mnenje v naših časih nujno vključuje boj za likvidacijo vseh ostankov in oblik kolonializma.

To pozitivno gibanje je tembolj zanimivo in pomembno, ker postopoma zajema tudi dežele, ki pripadajo raznim vojaškim zvezam. Zda je za to, da bi se vsi konstruktivni nameni in gledišča spremenili v delujočo silo. In mi bi radi verjeli, da bodo tudi velesile, od katerih je toliko odvisno, zavzele svoje mesto v teh pozitivnih prizadevanjih.

Eden izmed važnih pogojev za ustaljenejši svet je vsekakor tudi pozitivni razvoj v svetovnih in gospodarskih stikih, pri čemer naj ima OZN posebno vlogo. Med zasedanjem se je pokazalo, da čedalje večje število dežel to čedalje jasneje postavlja na dnevni red. Vse to je podlaga za prepričanje, da vzlic temu, da neposredne perspektive za zdaj še niso ugodne, vendar dozorevajo pogoji za postopno pomiritev mednarodnih odnošajev in da bo to morda že prišlo do izraza v konkretnih uspehih v delu na letošnjem zasedanju Generalne skupščine.

Koča Popović je sinoči z ladjo odpotoval v Evropo.

Šesta eksplozija v SZ

Washington, 10. okt. (Reuter) Komisija za atomsko energijo ZDA je sporočila, da so v SZ opravili šesto eksplozijo z jedrskim orožjem po 30. septembru, ko so obnovili poizkuse.

PRIJATELJSKI STIKI Z INDOINEZIJO

PRVI OBISK predsednika indonezijske vlade Džuanda Kartavidžaja bo deset dni v gosteh pri nas — Prišel bo tudi v Slovenijo

Beograd, 10. okt. (Tanjug). — V ponedeljek prispe v Beograd na svoj prvi uradni obisk predsednik vlade republike Indonezije Džuanda Kartavidžaja. Tako se bo odzval vabilu naše vlade. Pri nas ostane deset dni. Med obiskom ga bo sprejel naš predsednik republike. Ministrski predsednik Džuanda Kartavidžaja bo imel razgovore s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljem in drugim funkcionarji. Potoval bo tudi v Bosno in Hercegovino, na Hrvaško ter v Slovenijo.

Indonezijskega predsednika, ki prispe k nam s svojo soprogo, bodo spremljali generalni sekretar zunanje ministrstva Suvita Kusumovidagdo ter druge civilne in vojaške osebnosti.

Kakor poročajo iz Džakarte, je ministrski predsednik Džuanda danes z letalom indijske družbe

»Air India« danes odpotoval od onod. Na sestanku z novinarji davi je med drugim izjavil, da bodo za časa njegovega obiska v Jugoslaviji med drugimi mednarodnimi vprašanji obravnavali ožje stike med obema državama in predvsem možnost, da bi se trgovina med Indonezijo in Jugoslavijo povečala. Po njegovem mnenju bi lahko bila Jugoslavija dežela, skozi katero bi slo indonezijsko izvozno blago v vzhodno-evropske dežele.

Predsednik Džuanda je posebej omenil sedanjí napeti mednarodni položaj, o katerem je dejal: »Pročili bomo ta položaj s tisto modrostjo, ki ustreza aktivni in neodvisni zunanji politiki Indonezije.«

Ko se bo Džuanda vračal iz Jugoslavije, se bo za nekaj dni ustavlil še v Egiptu.

NOVINARJI V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Po poteh koeksistence

Obisk iz Indonezije — Potovanje Koče Popovića v London — Vprašanje odnosov z Zahodno Nemčijo — Naše stališče o bližnji ženevski konferenci, o Cipru in o dveh neljubih pojavih v politiki velesil

Beograd, 10. okt. (Tanjug). — Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Drago Kunc je na današnjem rednem sestanku z novinarji izjavil, da jugoslovanska javnost in vlada s posebnim zadovoljstvom pričakuje prijateljski obisk g. Džuanda, ministrskega predsednika Indonezije, ki jo vežejo z Jugoslavijo vezi pristranskega prijateljstva in sodelovanja. Izrazil je prepričanje, da bo obisk prispeval k nadaljnji okretnosti in razvoju prijateljskih stikov med obema deželama.

Na vprašanje o bližnjem obisku našega državnega sekretarja za zunanje zadeve v Veliki Britaniji, je Kunc dejal:

Kakor vemo, pomeni potovanje državnega sekretarja v London vrnitev obiska britanskemu zunanjemu ministru g. Selwynu Lloyd, ki se je lani mudil pri nas. Obisk bo nadaljevanje plodnih prijateljskih stikov med državnikih obeh dežel.

O nadaljevanju poskusnih atomskih eksplozij in o bližnji konferenci v Ženevi, na kateri naj bi se sporazumeli o opustitvi teh poskusov nasploh, je Drago Kunc izjavil:

Nihče, tudi države, ki imajo atomsko orožje, zda ne morejo zanikati, da je opustitev poskusnih atomskih eksplozij nujna. Tem

več skrbi zbuja dejstvo, da se ti poskusi še zmerom nadaljujejo. Ko bi bili po enostranski odločitvi ZSSR obojestransko opustili te poskuse, bi bilo vsekakor nastalo ugodnejše vzdušje za pogajanja. Zda je najvažnejše, da pride do konference v Ženevi in da se doseže sporazum o opustitvi poskusov. Vprašanje ravni ne bi smelo biti ovira za konferenco. Prepričani smo, da bo moč doseči sporazum o trajni in splošni opustitvi poskusov, če se bodo tega vprašanja lotil z željo, da bi ga res uredili, ne pa z vidika propagandne koristi.

O problemu normalizacije diplomatskih stikov med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo je Kunc glede na zadnjo izjavo zunanje ministra Brentana, kakor tudi glede na vesti zahodnonemškega tiska, da bonaska vlada proučuje možnost, da bi v Beogradu ustanovila trgovinsko mislijo, izjavil:

Znano je, da ni bila Jugoslavija tista, ki je prekinila diplomatske stike z Zvezno republiko Nemčijo. Menimo, da je v korist obeh strani, da se ti stiki obnovi. Ni pa odvisno predvsem od nas, kako bi to normalizacijo najlaže dosegli.

O sedanjí fazi ciprskega problema je predstavnik državnega sekretariata dejal:

Jugoslavija se je zmerom zavzemala za miroljubno in sporazumno ureditev ciprskega vprašanja, ki bi ustrezala težnjam ciprskega prebivalstva in bi ne bila umetna in enostranska.

Glede vesti nekaterih časopisnih agencij, da je naša vlada zahtevala od sovjetskega veleposlanstva, naj neha predvajati svoje filme za jugoslovanske državljane, je Drago Kunc izjavil:

Omenjene vesti ne ustrezajo stvarnosti. Proti informativni dejavnosti sovjetskega veleposlanstva in sovjetskega Doma kulture ni bilo nikakih posebnih ukrepov. Drži pa, da je naša vlada zahtevala od vseh tujih predstavništev v Beogradu, ki se ukvarjajo tudi z informativnim delom, naj to vskladijo z našimi zakonskimi predpisi.

Na koncu so predstavnika državnega sekretariata vprašali, kako komentira, sklep ameriške vlade o kvotah za uvoz cinka in svinca v ZDA glede na to, da sta cink in svinec važen element v jugoslovansko-ameriški menjavi.

Ta enostranski ukrep, je izjavil Kunc, je zadel mnogo dežel in izzval njihove proteste. V veliki meri je zadel tudi naš izvoz v ZDA ter s tem dvostransko menjavo nasploh. Naša vlada je prav tako protestirala pri vladi ZDA.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto 11. oktobra
Področje visokega zračnega pritiska vzdržuje tepo vreme v alpskih krajih in nad Balkanom. Nad zahodno Evropo se zadržujejo frontalne mornje. Ki zaenkrat še ne bodo vplivale na vreme pri nas.
V vzhodnih legah pretežno sončno, v nižinah dopoldne megla ali nizka perturbacija, pozneje razjasnitve. Temperaturna pomanjšitev med 11 in 15. v Pri- morju 17, najvišja dnevna med 18 in 20 stopinj Celzija.

SKLEPI ODBORA ZA PROSLAVO

Leto 1959 jubilejno leto ZKJ

Hkrati s proslavo 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije bo tudi proslava 40-letnice Zveze komunistične mladine Jugoslavije

(Nadaljevanje s 1. strani)

voj socializma v naši državi, pa tudi zato, da nekoliko pripomoremo k nadaljnjemu razvoju socialistične misli po svetu.

Ta program napadajo zdaj s vseh strani. Toda tovariši, kakorkoli nam je bilo zaradi tega težko, mislim, da se nam ni treba bati nobenih napadov, temveč da moramo dostojno in vztrajno nositi zastavo, na katero so napisana načela socialistične graditve v naši državi. Verujem, da bo Komunistična partija oziroma Zveza komunistov Jugoslavije kot dosledna sama sebi ponovno nekega dne triumfirala kot organizacija, ki ni nikdar izdala interesov delavskega razreda, kot organizacija, ki ni nikdar izdala svoje internacionalistične obveznosti.

Torej, tovariši! Vse to zgodovino, vse to bi bilo potrebno zajeti v zvezi s proslavo 40-letnice naše Partije, da bi se naši delavci, naši delovni ljudje in naraščaj, ki prihaja, čimbolj seznanili s njeno borbo in njenim življenjem in da bi vedeli, kako je prišlo do tega, kar imamo danes, da bi znali to ceniti in zvesto hoditi po poti, po kateri je šla naša Partija, po poti, po kateri gre naša Zveza komunistov, po kateri gre naša socialistična Jugoslavija.

Po uvodni besedi tovariša Tita je odbor prešel na proučevanje programa za proslavo 40-letnice KPJ.

Odbor je sklenil, da se 40-letnica proslavi tako, kakor ustreza pomenu Komunistične partije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije ter njeni vlogi v zgodovini jugoslovanskih narodov in njeni sedanjí borbi za zgraditev socializma. Obletnica ustanovitve KP Jugoslavije bo zato proslavljena kot vseljidski praznik na najsvetanejši način. Vse leto 1959 bo kot jubilejno leto, posvečeno spominu na borbe, na dogodke in osebnosti, pomembne za razvoj, izpolnjevanje in lik KPJ. Tako bodo med proslavo oživele bogate tradicije našega revolucionarnega gibanja. Hkrati bo jubilejno leto pobuda za globlje proučevanje življenja in dela Partije oziroma ZKJ, za seznanjanje najširših ljudskih plasti, zlasti mlade generacije, s to bogato zgodovino, da bi se vzgajale v duhu teh borbenih tradicij in bile sposobne nadaljevati delo naše revolucionarne Partije. Tako bodo med proslavo oživele ne samo bogate tradicije našega revolucionarnega gibanja, temveč se bo bolj vsestransko osvetlila sedanja njegova dejavnost v graditvi socialističnih odnosov v naši državi, v razvoju

socialistične misli.

Odbor je sklenil, da se s proslavo 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije poveže proslava 40-letnice Zveze komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ), ki je imela veliko vlogo v zbiranju revolucionarne mladine Jugoslavije, ki je zvesto podpirala Partijo tudi v najhujših dneh za revolucionarno gibanje in se neomajno borila pod partijsko zastavo. Na ta način se bodo razne manifestacije ob proslavi 40-letnice KPJ prepletale s manifestacijami iz življenja in aktivnosti SKOJ, posebej pa se bo proslavila 40-letnica ustanovne konference SKOJ (Zagreb 1919), kakor tudi nekateri drugi dogodki iz zgodovine revolucionarnega mladinskega gibanja.

Glavna proslava bo v Beogradu, kraju, kjer je bil pred 40. leti kongres Združenja. Poleg slavnostne seje Centralnega komiteja bo tudi centralna akademija. Glede na pomen proslave bodo akademije, slavnostni sestanki in druge prireditve ne samo v glavnih mestih, temveč tudi v vseh krajih naše države, po delovnih kolektivih, vaseh, šolah itd.

Odbor je na svojem sestanku posebej proučil tiste predloge, povezane s proslavo, ki bodo zahtevali njegovo neposredno angažiranje, prav tako pa je bilo sklenjeno, da bo spodbujal in podpiral iniciative družbenih, organizacij kakor tudi posameznikov na raznih področjih: na področju založniške delavnosti, filmskega ustvarjanja, kulturno-umetniškega življenja itd., da se na vseh teh področjih na primeren način proslavi 40-letnica KPJ.

Naš periodični in dnevni tisk bo objavljal vse jubilejne leto članke iz življenja in dela Zveze komunistov Jugoslavije. Spominjanje na pomembne datume iz zgodovine Partije naj služi ne samo obveščanju naše javnosti, temveč naj bo tudi spodbuda mnogim sodobnikom teh dogodkov, da bi tudi sami objavili o tem.

Jože Trnšek — novi predsednik OLO Maribor

Na četrtki skupni seji obeh zborov OLO Maribor so postavili na dnevni red poročila gostinske, obrtne in trgovinske zbornice za leto 1957. Med ostalim so na tej seji sprejeli pismeno ostavko dosedanjega predsednika OLO Milana Apiha, ki odhaja na drugo službeno mesto. Poslanec obeh zborov so nato izvolili za novega predsednika OLO Jožeta Trnška, ki je bil doslej eden izmed podpredsednikov OLO.

kar vedo, tako da bi resnica o naši Partiji postala čimbolj popolna.

V jubilejnem letu se bo povelila posebna pozornost proučevanju zgodovine KPJ oziroma Zveze komunistov Jugoslavije, zbiranju gradiva za zgodovino Partije, urejanju muzejskih zbirk, odpiranju tematičnih razstav in podobno. Nameravana je vrsta edicij, posvečenih 40-letnici KPJ, posebno pa zbornikov, ki bodo s spomini posameznih osebnosti ilustrirali bogato zgodovino našega delavskega gibanja in borbe za socialistično Jugoslavijo.

Na seji je bil sprejet tudi sklep, da se ustanove republiški, okrajni in občinski odbori za organiziranje proslave 40-letnice KPJ, v katerih bodo zastopniki političnih in družbenih organizacij in ki bodo skrbeli za pripravljanje proslave in njeno izvedbo.

Čestitka predsednika Tita predsedniku Narodnega sobranja Makedonije

Beograd, 10. okt. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tita je poslal predsedniku Narodnega sobranja Ljudske republike Makedonije Lazarju Koliševskemu tole brzojavko: »Tovariš predsednik, ob 11. oktobru — dnevu vstaje naroda Makedonije, pošiljam Vam in vsemu makedonskemu narodu vašemu najljubšemu narodu najtoplejše pozdrave in čestitke. Zeleni bi, da bi bila tudi letošnja proslava tega zgodovinskega datuma Makedonije še ena pobuda vašemu ljudstvu za nadaljnjo požrtvovalnost in boj na poti svobodnega socialističnega razvoja, na poti, ki so je v težavnih dneh narodnoosvobodilne vojne ubrali najboljši sinovi in hčere makedonskega naroda, da bi v rami z ostalimi jugoslovanskimi brati v skupnem boju proti skupnemu sovražniku ustvarili čvrsto in solidarno skupnost enakopravnih narodov s tistimi velikimi žrtvami, ki so svetli cilj prispevali tudi makedonski narod. Najlepši spomin na te žrtve so ti veliki uspehi, ki jih žanje Ljudska republika Makedonija iz leta v leto v svojem nenehnem napredku in vsestranskem samostojnem razvoju.

Vaših dejanj in vašega čedavljivejšega življenja, ki ga zdaj ustvarjate, se veseli vsi narodi naše socialistične skupnosti in kakor zmerom doslej čvrsto stojijo kraj vas tudi zdaj, ko se nadaljnjo požrtvovalnost in boj na razvoju nerazdružljivi enotnosti narodov Jugoslavije zlomiti tudi napadi usmerjeni na tisto, kar je makedonskemu narodu najsvetlejši.

Naj bo zato vaša proslava v znamenju krepitev bratstva in enotnosti naših narodov, ker je to poročilo za naše moči in naše boljše življenje v svobodni in neodvisni socialistični Jugoslaviji.»

Makedonski narod dokončno onemogočil vse naklepe velikobolgarskega šovinizma

Iz pogovora skupine urednikov »Nove Makedonije« s sekretarjem Centralnega komiteja Zveze komunistov Makedonije

Sekretar CK ZK Makedonije Lazar Koliševski je sprejel 9. oktobra direktorja in skupno urednikov »Nove Makedonije« in se s njimi precej dolgo pogovarjal. Ob tej priložnosti je odgovoril na vprašanja uredniškega lista, našajoč se na položaj v Makedoniji leta 1941 in na boj komunistov za zmago revolucionarne linije KPJ in organiziranje množične obojene vstaje proti fašističnemu okupatorju.

Tovariš Koliševski je najprej podrobno pojasnil, kako je Partija ocenila položaj leta 1941 v Makedoniji in kakšni so bili pogoji za boj proti okupatorju, nadalje, kako je organizacija KPJ v Makedoniji organizirala množični boj proti okupatorju in kakšnega pomena je 11. oktober v osvobodilnem boju makedonskega ter drugih naših narodov.

Na vprašanje: »Kam vodi sedanje gonja vodstva KP Bolgarije proti narodni individualnosti makedonskega naroda in proti LR Makedoniji?« je Lazar Koliševski odgovoril:

»Ker smo kot socialistična Jugoslavija dosegli enakopravnost naših narodov oziroma to enakopravnost vključili v eno glavnih predpostavk izgradnje in razvoja socializma, ni čudno, da se poskuša, da bi zavrlj svobodno gibanje socialističnih sil v naši državi, končajo tudi s akcijami proti Jugoslaviji kot skupnosti svobodnih narodov oziroma da se začne z različnimi spletkami proti bratstvu in enotnosti kot njenemu temelju. V tem se seveda odlikujejo tiste sile, ki imajo tudi nekatere svoje posebne račune v splošni gonji. Ozadje napada sedanjega vodstva Bolgarije proti makedonskemu narodu in LR Makedoniji, proti politiki ZKJ v obravnavanju narodnega vprašanja je treba vse-kakor iskati v velikobolgarskih pozicijah tega vodstva v makedonskem vprašanju. Teh pozicij pa zdaj ni več moč omejiti na ožje vprašanje bolgarsko-makedonskih odnosov, marveč pomenijo objektivno napad, naperjen proti sami Jugoslaviji, proti vsem jugoslovanskim narodom, ker se tudi naslanjajo na akcijo, ki pritiska na našo državo, da bi se odrekla svoji poti in svojim dosežkom v razvoju socialističnih družbenih odnosov. Kaj pomenijo bajke bolgarskih voditeljev o »posrbovanju« Makedonije? Te bajke pravzaprav na-

padajo dejstvo, da delajo na uničenju v Skoplju znanstveni delavci iz ostalih naših republik, da so dobili v naših podjetjih zaposlitve strokovnjaki in kvalificirani delavci iz drugih krajev naše države itd. Napadi takšne vrste izvirajo v bistvu s pozicij buržoaznega nacionalizma, nasprotujejo samemu bistvu socializma. Nič ni namreč bolj naravnega za socialistično državo, kakor da so pripadniki različnih narodov enaki in enakopravni državljani na ozemlju vse domovine, da se socializem izraža kot svobodno gibanje in življenje delovnih ljudi, ki si na podlagi novih družbenih odnosov in svojih demokratičnih pravic izbirajo mesto, pogoje in vrsto svoje zaposlitve širom po državi, brez nacionalne diskriminacije.

V duhu socializma pa je tudi, da bolj razvite republike pomagajo tudi v kadrovskem oziru bolj zaostalim, kar le-tem samo omogoča, da hitreje povzamejo dosežke znanosti, tehnike in kulture, da ti dosežki tako postanejo sestavni element njihovega narodnega razvoja.

Bolgarski voditelji bolehalo za hudimi utvarami. Bolgarski voditelji pozabljajo na dejstvo, da je narodnoosvobodilni boj makedonskega naroda bil in ostal najhujši udarec in končni obračun z zgodovinskim velikobolgarskim šovinizmom nasplo in z njegovimi iniačiami v politiki vseh dosedanjih vodstev BKP. Dimitrova je rekel, da je Bolgarija preživela več narodnih katastrof zato, ker so jo skomine vodilnih krogov zmerom potiskale v prustolovščino na strani tistih mednarodnih sil, ki so bile v vojni poražene. Enajsti oktober pa je končna katastrofa teh bolgarskih idealov. V prejšnjih »stragedijah« velikobolgarskega šovinizma, ki je zmerom izgubil bitko za Makedonijo, ni bil odločilen činitelj makedonski narod, ker je bilo njegovo revolucionarno gibanje prešibko, da bi se postavilo po robu naklepom raznih aspirantov na njegovo ozemlje. Zdaj pa je makedonski narod dokončno onemogočil vse naklepe velikobolgarskega šovinizma. Zato tudi ni večje politične kratkovidnosti, kakor če v imenu izjalovljenih zgodovinskih aspiracij spravijo lasten narod na raven tistih odnosov s sosednimi bratskimi narodi, ki jih anacionalna velikobolgarska buržoazija iz ozkih razrednih razlogov nikakor ni mogla premagati. Napad na Ljudsko republiko Makedonijo je nekaj več kakor običajni anahronizem.

Bolgarski voditelji zdaj napadajo LR Makedonijo zato, ker se baje spreminja v žarišče mržnje proti bolgarskemu narodu, ki jo baje netimo mi. Toda to je pačenje resnice: bolgarski voditelji s svojo kratkovidno akcijo dvakratno razbijajo tiste stike, ki so jih navezali naši bratski narodi; bolgarski voditelji sejejo nezaupanje med makedonski narod, ki ga žalijo, ki mu odrekajo jezik, narodnost, državo. Mi nikoli nismo ubrali in ne bomo ubrali takšne poti. Mi vemo, da se široke množice bol-

garskega naroda, članstva BKP in večji del njenih kadrov ne more strinjati s temi gledišči o makedonskem narodu in Jugoslaviji, s katerimi tako brezobzirno nastopajo Ganev in nekateri drugi voditelji.»

JUGOSLOVANSKE LOTERIJE POROČILO O ŽREBANJU srečk 152. kola

Ki je bilo večeraj v Subotici

Srečka, ki se končuje s spodaj označenimi številkami	so osvojile dobiček dinarjev
40	400.—
130	2.000.—
180	6.000.—
550	4.000.—
770	2.000.—
67780	30.000.—
73780	30.000.—
69760	30.000.—
92160	46.000.—
01	400.—
18361	100.000.—
32631	60.000.—
61291	40.000.—
522	2.000.—
562	4.000.—
5062	10.000.—
24272	60.000.—
56382	100.000.—
388532	1.000.000.—
3	200.—
24373	100.200.—
47663	30.200.—
614193	200.200.—
44	600.—
164	8.000.—
3184	10.000.—
20244	40.600.—
62674	80.000.—
041344	800.600.—
62845	80.000.—
67125	30.000.—
272325	200.000.—
592965	600.000.—
66	1.000.—
236	2.000.—
846	2.000.—
4716	10.000.—
5186	10.000.—
03246	80.000.—
08746	30.000.—
22826	60.000.—
98386	30.000.—
327516	400.000.—
6847	10.000.—
23977	60.000.—
69357	40.000.—
78627	60.000.—
86787	80.000.—
8	200.—
1708	20.200.—
30258	30.200.—
39078	30.200.—
79	800.—
9169	10.000.—
9539	10.000.—
11619	40.000.—
21289	40.000.—
33409	40.000.—
67419	30.000.—
677579	300.800.—

800.000 din v Ljubljani na številko 041344, 100.000 din na Jesentcah na številko 456382, v Mariboru na številko 518361, v Ljubljani na številko 224573, 80.000 čln v Celju na številko 662674, v Kopru na številko 162874, v Mariboru na številko 162845 in na številko 662845, na Vrhniki na številko 286787. Izplačevanje dobitkov nad 50 tisoč dinarjev pri Jugoslovanski loteriji, Direkciji za Slovenijo v Ljubljani, Titova 50a (Kino Social.

O čem bo razpravljala Zvezna ljudska skupščina

Skupščina je že prejela vrsto osnutkov zakonov in odlokov, o katerih bodo v kratkem začeli razpravljati njeni odbori

Beograd, 10. okt. (Tanjug). Zvezna ljudska skupščina je dobila od Zveznega izvršnega sveta osnutke zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih uslužbenih, zakona o spremembah zakona o pokojninskem zavarovanju in zakona o spremembah zakona o vojaških vojnih invalidih. Ti osnutki pridejo na dnevni red prihodnjega zasedanja. Razen tega je dobila skupščina tudi osnutke odlokov o zvišanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij, o zvišanju minimalnih osebnih dohodkov delavcev določenih gospodarskih organizacij, o skupnosti jugoslovanskih železnic ter odloka o spremembi zveznega družbenega plana za leto 1958, o spremembi in dopolnitvi odloka o obrestnih merah

na sredstva gospodarskih organizacij, na sredstva, naložena v banki, in na kratkoročne kredite ter odloka o dodelitvi sredstev iz gospodarskih rezerv federacije.

Vse te osnutke predpisov bodo predhodno proučili skupščinski odbori. Za 16. oktober so sklicane seje obeh odborov za gospodarstvo, obeh zakonodajnih odborov, nadalje odbora za socialno politiko, odbora za vprašanje dela in socialnega zavarovanja ter odbora za organizacijo oblasti in upravo. Sklicani sta tudi seji obeh odborov za proračun, ki bosta 20. oktobra. Ti odbori naj prouče poročilo o izpolnitvi zveznega proračuna za prvo polletje letošnjega leta in osnutke zakona o zaključnem računu in o izpolnitvi proračuna za leto 1957.

Ustanovljeni sta dve novi sekciji Zvezne gradbene zbornice

Po reorganizaciji Zvezne gradbene zbornice sta gradbena operativa in industrija gradbenega materiala v Sloveniji ustanovili lastni sekciji

Ljubljana, 10. okt. — Večeraj dopoldne je bil v Ljubljani prvi plenum gradbene operative Slovenije, na katerem so formalno ustanovili Sekcijo gradbene operative za Slovenijo. S tem se je gradbena operativa končno ločila od industrije gradbenega materiala, s katero je bila doslej povezana v Združenju gradbenih podjetij in industrije gradbenega materiala, ki pa je z novo reorganizacijo Zvezne zbornice prenehala obstajati. Gradbena operativa in industrija gradbenega materiala bosta imeli odsej lastni sekciji, obe sekciji pa bosta še vnaprej povezani preko skupnega aparata in komisij, razen tega pa bosta vključeni v Zvezni gradbeni zbornici. Na plenumu so obravnavali nekatera pereča vprašanja iz gradbeništvu in izvolili predsednika ter odbor sekcije.

Analiza polletnih obračunov o podjetja odvajati, ostal na skladih podjetja.

DELO PO NORMAH BOLJE STIMULIRATI

Po mnenju sekretarja za gospodarstvo LRS inž. Viktorja Kotnika so instrumenti v načelu pravilni, le da podjetja gledajo nanje preveč statično, na njihov trenutni vpliv, namesto da bi gledali perspektivno, kako jim lahko koristijo, če izboljšajo način dela. Menil pa je, da jih bo morda kazalo toliko spremeniti, da bi bolj stimulirali delo po normah. Sedaj je podjetjem koristneje delati z večjim številom delavcev, ker jim tako ostane več sredstev. Zato bi morda kazalo, da bi obračunavali dohodek na osnovi norme.

SPECIALIZACIJA OPEKARN?

Danes pa so tudi predstavniki industrije gradbenega materiala ustanovili svojo lastno sekcijo. Udeleženci ustanovnega sestanka so med drugim razpravljali tudi o problematiki proizvodnje gradbenega materiala v Sloveniji, o pregledu polletnih obra-

čunov ter o analitični oceni delovnih mest.

Na osnovi polletnih pregledov planskih nalog lahko ugotovimo, da bodo te ob koncu leta izpolnjene in da bo industrija gradbenega materiala celo presežala letni plan. Družbeni plan daje velik poudarek prav industriji gradbenega materiala, ki je močno zastala za drugimi gospodarskimi panogami. Zato je potrebno, da kar najbolj razvijemo proizvodne sile v tej panogi, da povečamo sedanjo zmogljivost ter z boljšo mehanizacijo premostimo sedanje pomanjkanje gradbenega materiala. Hkrati s tem je naloga industrije gradbenega materiala, da uvaja v proizvodnjo nove gradbene materiale, da bi lahko hitreje in ekonomičneje gradili. Pri tem bo imela sekcija nalogo vsklajevati potrebe in zmogljivosti ter voditi kontrolo o uvajanju novih materialov, da bi lahko kar najbolj zadostili potrebam trga.

V razpravi je bil obravnavan tudi problem investicijske politike in predvidenih rekonstrukcij. Iz predloženih elaboratov za namemanje kreditov lahko razberemo hotenje opekar, da dajo največ poudarka proizvodom, ki grede trenutno najbolj v promet. Razen tega se opekarne ne omejujejo na posamezne proizvode, temveč vključujejo v svojo proizvodnjo širok asortim proizvodov. Pri tem bi se bilo treba, po mnenju nekaterih govornikov, odločiti za načelo, ali naj še vnaprej pustimo vsaki opekarni tako široko izbiro proizvodov, ali pa naj bi usmerili različne opekarne na različne proizvode, ki bi jih izdelovale v večjem obsegu. M. G.

Angleški generalni konzul na obisku v Kopru

Koper, 10. okt. — V sredo in četrtek se je mudil v Kopru na dvodnevnem obisku angleški generalni konzul iz Zagreba g. Pyman. Odličnega gosta je sprejel na vladnostni obisk predsednik okraja tov. Albin Duje. Med drugim si je generalni konzul ogledal moderne vinske kleti podjetja »Vino Koper« ter se ob tej priložnosti zanimal za izvoz istrskega vina v Anglijo. S posebnim zanimanjem si je drugi dan obiska generalni konzul ogledal tudi vse obrate tovarne »Tomos«.

Kamion z 12 potniki zgrmel 10 m globoko

Foča, 10. oktobra (Tanjug). V kraju, imenovanem Đedov kamen, 10 kilometrov od Foče, so se danes dopoldne smrtno ponesrečili trije delavci, ko se je kamion prevoznega podjetja iz Rogatice prevrnil v deset metrov globok prepad, trije delavci pa so bili nekoliko poškodovani. Vse kaže, da je prišlo do nesreče zaradi obrabljenosti kamiona. V potnem nalogu je imel šofer Uzeir Dizdović dovoljenje za vožnjo treh ljudi, vozil pa jih je dvanajst.

KIRO HADZI-VASILEV:

OB OBLETNICI MAKEDONSKE VSTAJE

Enajstega oktobra proslavlja makedonski narod sedemnajsto obletnico svojega oboroženega upora proti fašističnemu osvablju. Kar se je dogajalo pred sedemnajstimi leti, pomeni v tem družbenem obdobju pospešenega razvoja gibanja že — zgodovina. Pričakovati bi torej bilo, da bi lahko o teh dogodkih zdej mirno govorili, brez razvnetih strasti, kot o nečem, o čemer je zgodovina že povedala svojo besedo in čemur je jasno določila mesto in pomen.

Zal mora biti priložnost za obletnice še vedno pritisnjen pečat boja za obrambo zgodovinske resnice. Kajti mnogostranskega pomena 11. oktobra niso povsod razumeli, kakor bi bilo treba. Se zmeti, ponekod ga niti nečejo razumeti, ponekod je celo tista stvarnost, ki jo označuje in simbolizira 11. oktober — kratko in malo nezazeleno.

11. oktobra 1941 je makedonski narod svoja svobodoljubna in demokratična čustva in stremiljenja materializiral v pomembno udarno silo, pretvoril je svoj močan odpor proti fašizmu in okupatorjem v aktivni boj z orožjem in s tem skoval svojo enotnost z ostalimi jugoslovanstimi narodi, ki so se bili uprli, ter se pridružil najbolj dejavnim osvobodilnim silam v splošnem boju proti fašizmu.

Toda s temi obeležji še daleč ni izčrpan pomen te vstaje za makedonski narod. 11. oktober je pomenil prav tako vrhunec dolgega, zapletenega in težavnega zgodovinskega procesa nacionalnega uveljavljanja makedonskega naroda. To je začel njegov resničen nacionalni borbni boj in suverenosti, zametek njegove nacionalne države, njegovega svobodnega nacionalnega razvoja v demokratični skupnosti svobodno združenih enakopravnih narodov Jugoslavije.

Nazadnje je makedonski narod 11. oktobra manifestiral visoko stopnjo svoje družbene zavesti, težnjo po bistveno novem življenju na novih družbenih temeljih, manifestiral je svoje hotenje, pravilnost in sposobnost, da skotoma z razvojem prej ko mogoče organizira svoje nacionalno življenje na podlagi največjih dosežkov sodobne civilizacije. Stoletje v vrsto revolucije, s katero je položil temelje socialistične preobrazbe svoje dežele.

je dejansko spremenil tudi svojo lastno naravo, pridobil si je bistveno nove lastnosti in značilnosti, s kakršnimi se ne morejo pohvaliti niti pripadniki v materialnem in zgodovinskem oziru mnogo bolj razvitih narodov. Do včeraj polkolonialni suženj ima zdaj obdobje dninarskega delja že za seboj in je globoko prodirl v Marxovo svobodno asociacijo proizvajalcev.

Doumljivo je torej, da so ti novi družbeni odnosi spostill v makedonskem narodu nesluteno ustvarjalno energijo. V neverjetno kratkem časovnem razdobju je dejansko dobeval svoj kulturno revolucijo, razvil tudi najvišje oblike kulturne tvornosti in dosegel na številnih področjih zavidne uspehe. Ti uspehi so bili razeni drugega pogojeni v največji meri s tem, da se je makedonski jezik, ki je naposled dosegel vso državljansko pravico, v kratkem času konstituiral in uveljavil kot že razvit književni jezik ter postal močno sredstvo makedonskega naroda za njegovo aktivno vključevanje v kulturno ustvarjalnost sodobnega človeštva.

Zgodovina je torej že povedala svojo besedo tudi o vseh tistih silah, ki so nasprotovale nacionalnemu uveljavljanju makedonskega naroda. Bile so vnaprej obsojene na poraz in so ga dokončno tudi doživele. Toliko bolj klavrne se zdijo dandanes velikobolgarske, najsi tudi »proletarsko internacionalistične«, recidive te boleznii. Minili so nekdanji balkanski časi in dandanes imajo teorije preziranja makedonskega naroda, jadikovanja za »zgodovinskimi praviciami« oziroma zamujenimi »priložnostmi« in izbruhi stanefestnega kompleksa že drugačen smisel in obeležje.

Nekdaj so takšne teorije izražale težnje bolgarske buržoazije po prevladi na Balkanu in so pomenile odpor prav takšnim težnjam buržoazij drugih balkanskih dežel. To so bili vsekakor slepilni in nazadnjaški poskusi razredno omejenih izkoriščevalskih sil, da bi zlomile življenjsko silo in nacionalni razvoj majhnega naroda. Toda prav zaradi tega, ker je šlo za majhen narod in ker se ta ni do kraja nacionalno uveljavil, so lahko imeli takšni poskusi, vsaj teoretično, neke možnosti za uspeh. Od tod resnost in nemajhna nevarnost takšne politike na Balkanu.

Dandanes preziranje makedonskega naroda ni samo obupno početje, s katerim bi radi kratko in malo izbrisali iz zgodovine že globoko vzraslo nacionalno tvorbo, marveč je tudi izraz, element težen konservativnih birokratskih sil, da bi zavrlle in onemogčile svobodni razvoj čedalje naprednejših in čedalje bogatejših oblik socialističnih družbenih odnosov. Ta moment seveda ne daje protagonistom takšne politike neke večje sile in utemeljenosti. Nasprotno samo potencira njihovo izgubljenost in brezperspektivnost. Kolikor se potreba po svobodnih nacionalnih oblikah razvoja socialističnih družbenih odnosov vsiljuje kot čedalje bolj dozorela, tolko bolj so videti klavrne sile, ki tega ne razumejo in ta razvoj zavirajo. Zaradi tega njih početje pogosto meji na skrajni nesmisel, zaudarja po nekem lažnem pustolovstvu, zbuja bolj dvome in začudenje kot pa ogorčenje, deluje bolj smešno kot pa dramatično.

Na ekonomskem, materialnem področju, v načinu življenja makedonskega naroda, v njegovem življenjskem standardu izraža to preobrazbo pravi revolucionarni skok. Redko je naselje v LR Makedoniji, ki ni v zadnjih desetih letih tako temeljito spremenilo svojo podobo, da se ne more več primerjati s tem, kakršno je bilo pred vojno. Namesto nekaj manjših tovarn in delavnic raste dandanes v LR Makedoniji pomembna sodobna velika industrija, ki se je začela uspešno uveljavljati ne samo na jugoslovansem, ampak tudi na tujih tržiščih. Znani so presenetljivi rezultati, doseženi v kar moč kratkem času v pospeševanju kmetijstva. Zlasti je treba niti niso samo osnovna neke bodoče blaginje, marveč se že zdaj na ustrezen način izražajo v materialnem standardu delovnega človeka. V tem je nastala v življenju makedonskega ljudstva v zadnjem desetletju globlja in večja preobrazba kot celo stoletje prej.

Se večjega pomena so bistvene revolucionarne spremembe, dosežene na področju družbenih odnosov. Makedonski delovni človek, ki so mu bile do včeraj od kratke, ne samo neke širše demokratske, marveč tudi temeljne državljanske in nacionalne pravice, je dandanes suvereni družbeno-politični subjekt, dejavni čilnbenih gradnje socialističnih družbenih odnosov. Njegova družbenopolitična vloga ni omejena zgolj na to, da občasno pooblašča svoje predstavnikve, da zastopajo njegove pravice, marveč tudi, da sredno odloči, da odločilno sodi v sprejemanju nekaterih izvršilnih sklepov. Skupaj z delovstvenimi ljudmi ostalih jugoslovanstvenih narodov se je povprečni makedonski delovni človek povzpela na raven aktivnega družbenega člana delavskih svetov in cele vrste drugih organov družbenega upravljanja je ne samo razširil svoje politične pravice, marveč

Zaviranje OZN

da bi neposredno vplivala na prizadevanja za razorožitev

New York, 10. okt. (AP). Politični odbor Generalne skupščine OZN je sinoči sprejel ameriški predlog, naj bi o opustitvi poskusnih atomskih eksplozij in o drugih razorožitvenih problemih razpravljali skupno, tako da bi odbor pozneje odločil, katero izmed teh vprašanj naj ima prednost. Za predlog ZDA je glasovalo 50 dežel, 9 jih je bilo proti, vtem ko se je 19 delegacij, med njimi tudi jugoslovanstva, vzdržalo glasovanja. S tem je bil zavrnjen sovjetski predlog, da bi dali v razorožitveni razpravi prednost opustitvi poskusnih eksplozij.

Politični odbor Generalne skupščine je danes začel splošno razpravo o razorožitvi. Ameriški delegat Cabot Lodge je izrazil upanje, da bodo na ženevski konferenci dosegli nekaj sporazum o prepovedi atomskih poskusov. Zdej so večje možnosti za takšen sporazum kot kdajkoli prej, kar je zaslug strokovnjakov, ki so dokazali, da je možna sistematična kontrola teh poskusov.

Okrepitev Mednarodne banke

New Delhi, 10. okt. (AP). Tu se je končala konferenca Mednarodne banke in Mednarodnega monetarnega sklada. Sklenila je okrepiti obe ustanovi tako, da bodo povečali njuna finančna sredstva. To bo omogočilo, da bodo lahko odobrvali več posojil za graditve jезov, železnic in jeklarn v raznih deželah. Sodljo, da bo imel Mednarodni monetarni sklad na razpolago dvakrat več sredstev, tako da bo lahko v dolarjih in zlatu pomagal tudi deželam, ki so v začasnih finančnih težavah. Povečanje sredstev ju pogodu nezadostno razvitem deželam. Med deželami z močnimi valutami in dolgarskimi rezervami pa nova zamisel o neposrednji pomoči tem deželam ni našla posebne podpore.

Papež Pij XII. umrl

Vatikan, 10. okt. (Reuter). V sredo zvečer je umrl poglavar Katoliške cerkve papež Pij XII. Zadela ga je možganska kap. Bil je star 82 let. Njegovo zdravstveno stanje se je pred tednom močno poslabšalo.

Kot kardinal Eugenio Pacelli je bil izvoljen za papeža v marcu leta 1939 po smrti Pija XI. Najkasneje v 18 dneh bo konklave kardinalov izvolil novega poglavarja Katoliške cerkve. Izmed 55 kardinalov jih je italijanske narodnosti 18. Med kardinali drugih narodnosti omenjajo kot kandidata za novega papeža armenskega kardinala Gregorija Agadjanjana, med italijanskimi kardinali pa Sirija, o katerem pa pravijo, da bi prišel bolj v poštev za bodočega vatikanskega državnega tajnika.

Z Nehrujeve poti po Butanu: indijski ministrski predsednik četrti od desne, njegova hči Indira Gandhi spredaj na levi strani slike

Zaostritev v Bejrutu

Predsednik Šehab popušča falangistom? — Kerami odločno za umik Američanov — Bivši uporniki spet na ulicah

Bejrut, 10. okt. (AFP). Včeraj so objavili, da je predsednik libanonske republike Fuad Šehab ba je imenoval Nazema Akarja za novega predsednika vlade namesto dosedanjega ministrskega predsednika Keramija, ki da je odstopil.

Ameriški veleposlanik v Libanonu MacLinton je bil včeraj dvakrat pri predsedniku vlado Keramiju in je z njim govoril o dokončnem umiku ameriških čet iz Libanona Sodljo, da mu je povedal, da bodo Američani umaknili svoje čete ne glede na notranji položaj v Libanonu, da pa bi lahko umik odgodili v primeru, da bi prišlo na Bližnjem vzhodu do »nepredvidenih mednarodnih dogodkov«.

Do danes opoldne pa sedanja vlada še ni odstopila. Po bejrutskih ulicah so davi demonstrirale skupine bivših libanonskih upornikov in protestirale proti napovedani odstavitvi sedanjega predsednika vlade Keramija. Voditelji demonstrantov pravijo, da bodo raje začeli nov upor, kakor da bi se sprijaznili z odstopom vlade.

V libanonski vladi so zdej sami nasprotniki bivšega predsednika republike Samuna. Zadnje dni je bilo opaziti pritisk falangistov na novega predsednika republike generala Šehaba, od katerega so zahtevali, naj odstavi sedanjo vlado in imenuje novo. V zvezi s tem je imel premier Kerami nocni triurni sestanek z vodjo falangistov Džemalom.

Kakor sodljo, je predsednik Šehab že sestavil ves nov kabinnet. V protest proti temu, pravijo opazovalci v Bejrutu, da bodo bivši uporniki začeli splošno

pravico o razorožitvi. Ameriški delegat Cabot Lodge je izrazil upanje, da bodo na ženevski konferenci dosegli nekaj sporazum o prepovedi atomskih poskusov. Zdej so večje možnosti za takšen sporazum kot kdajkoli prej, kar je zaslug strokovnjakov, ki so dokazali, da je možna sistematična kontrola teh poskusov.

Sovjetski delegat Valerijan Zorin je izjavil, da je SZ pripravljena takoj dokončno opustiti atomske poskuse, če bodo to storile tudi ZDA in Velika Britanija. ZDA, je dejal, povezujejo vprašanje opustitve poskusov s celotnim razorožitvenim problemom. Vtem ko ves svet terja, da opustijo atomske poskuse, kar bi bil prvi korak na poti do razorožitve, pa imajo ZDA to za zadnji korak. Tudi druge države so začele proizvajati atomsko orožje. Francija se pripravila na poskusno atomsko eksplozijo, pa tudi Zahodna Nemčija snuje podobne načrte.

Socialni odbor Generalne skupščine je sprejel resolucijo, ki priporoča, naj bi prihodnje leto po

možnosti organizirali tri seminarje o človeških pravicah. Resolucija, ki so jo predlagale Kolumbija, Kuba, Dominikanska republika, Haiti, Japonska in ZDA, je bila sprejeta s 60 glasovi. 4 delegacije pa so se glasovanja vzdržale.

Kakor predlaga resolucija, naj bi bil v Bogoti seminar o sodelovanju žensk v javnem življenju, v Colombu na Cejlonu seminar o sodnih in drugih pravnih ukrepih proti zlorabi upravne oblasti, v Buenos Airesu pa seminar z enakó temo.

Pristane ZDA

Washington, 10. okt. (Reuter). V notii, ki jo je vlada ZDA izročila danes sovjetskemu zunanjemu ministrstvu, je izražen pristanek ZDA, da bi se 10. novembra začeli v Ženevi tehnični razgovori o načinu preprečevanja nenadnih vojaških napadov. Nota predlaga, da bi Zahod predstavljali strokovnjaki ZDA, Velike Britanije, Francije, Kanade, Italije in eventualno drugih dežel.

KADAR ŠOVINIZEM POTEPTA DEMOKRACIJO

Druga »nemška noč«

»Rezultati odjavljanja« od pouka na koroških dvojezičnih šolah — Za šoviniste »drugi plebiscit«, za Ljudsko stranko voda na mlin

Dunaj, 10. okt. — Danes, na dan 38. obletnice koroškega plebiscita, so v Celovcu objavili prve rezultate protustavnega odjavljanja od slovenskega pouka na dvojezičnih šolah, ki se je začelo dne 22. septembra z znanim odlokom. Po teh rezultatih so stariši od skupno 12.932 šoloobveznih otrok odjavili od slovenskega pouka 10 tisoč 741 otrok, kar pomeni, da bi naj bilo odslej samo še 2191 otrok deležno dvojezičnega pouka. Po okrajih so rezultati naslednji: Smohor 500:17, Beljak mesto 54:6, Beljak okolica 3978:1045, Celovec mesto 253:26, Celovec okolica 1853:632. Iz velikovškega okraja podatki še niso znani, vendar je bilo tudi tam mnogo odjavljenih. Skoraj v nobeni šoli ni bilo 100% odjav, pač pa je doslej znano, da v Selah, Smarjeti, na Beli in v Komelu noben otrok ni bil odjavljen od slovenskega pouka.

Sinoči so na Koroškem na veliko proslavljali 38. obletnico koroškega plebiscita, ki ga nacionalisti označujejo s točno besedo »zmaga v nemški noči« — koroški Slovenci se namreč še dobro spominjajo, kako so v noči od 10. na 11. oktobra 1920 nemški elementi ponarejali plebiscitne rezultate. Zgodovina avstrijske manjšinske politike na Koroškem je zdej bogatejša za še eno »zmago v nemški noči« in reakcionarne »Salzburger Nachrichten« so danes izrazile umazano zmagozslavje vseh koroških šovinistov, ko so šolske rezultate imenoval »drugi koroški plebiscit«.

Toda, medtem ko je koroški plebiscit pred 38 leti potekal vsaj na videz »pod kontrolo«, je bilo v sedanjem »plebiscitno« čisto drugače.

1. Odjavljanje od slovenskega pouka se je oslanjalo na odlok, ki temelji na določilih stare avstroogrske ustave iz leta 1905, torej na neveljavnih predpisih.

2. Omenjeni predpisi iz leta 1905 govore o možnosti odjave od pouka tujega jezika, nikakor pa ne uradnega, deželnega jezika, kakor je to slovenščina po sedanji ustavi.

3. Odlok, ki dejansko odpravlja dvojezično šolstvo, je bil izdan v trenutku, ko zakonita odredba o obveznem dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 še vedno v polni meri velja.

4. Odjavljanje od slovenskega pouka je poteklo v okoliščinah, ki

nikakor niso zagotavljale resnične svobode staršev. Navedli smo že dovolj primerov, ki to potrjujejo.

Vprašanje je, kako bo na to reagirala dunajska vlada. Na Ballhausplatzu ne prikrivajo prepričanja, da stoji koroški odlok na pravno trhljih nogah in da rezultati tega nepreverljivega »referenduma« nimajo pravzaprav nobene vrednosti, vendar pa ni verjetno, da bo zvezni prosvetni minister odlok in s tem rezultate razveljavil. Dejstvo je namreč, da je odlok voda na mlin Ljudski stranki, ki je lani na jesen pripravila osnutek zakona o manjšinskem šolstvu na osnovi tako imenovane »pravice staršev«, s katerim pa doslej ni mogla prodati ne pri zastopnikih manjšine ne pri socialistih. Računati je s tem, da se bo Ljudska stranka celo sklicevala tudi na »rezultate« odjavljanja od slovenskega pouka, ko bo verjetno že prihodnji leden predložila svoj zakonski osnutek parlamentu.

Oba slovenska celovška lista danes ponovno protestirata proti odloku deželnega glavarja in podurjajata, da koroški Slovenci nikdar ne bodo priznali rezultatov tega nepreverjenega in nepreverljivega ter protizakonitega »plebiscita«.

Letalski spopad nad pokrajino Fukien

Hongkong, 10. okt. Kakor poroča agencija Nova Kitajska, so kitajska letala v letalskem spopadu nad pokrajino Fukien sestrelila dve tajvanski reakcijski letali tipa »Sabre«.

Obrambno ministrstvo v Tajpehu pa je objavilo, da je bilo v tem spopadu sestreljenih pet kitajskih letal »Mig-17« ter eno letalo »Sabre«.

V zraku se je spopadlo dvajset letal »Migov« in šest lovcvetip »Sabre«. Tajvanci trdijo, da so od 14. avgusta do danes sestrelili najmanj 32 »Migov«, medtem ko so sami izgubili le tri letala.

Tajvanske ladje so včeraj odpeljale s Kemoja 1100 civilistov. Na otoku jih je še nad 47.000. Med temi, ki so jih odpeljali, je nad 900 študentov in 45 vzgojiteljev.

Peking, 10. okt. (Tanjug). V v kaj takega ne bi mogla privoliti.

Pomiritev v Pakistanu

New Delhi, 10. okt. (Tanjug). — Ze v terek je predsednik republike Iskender Mirza odstavil dosedanjo vlado, ker je 6 ministrov iz lige Avami, glavne stranke v vzhodnem Pakistanu, odstopilo, položaj se je odtlej zaostril tako, da je bilo v deželi proglašeno izjemno stanje in je Mirza v noči na četrtek razveljavil tudi sedanjo ustavo. Iz Karačija pa nocjo poročajo, da je bila ustava ponovno uveljavljena.

Kakor je danes objavila pakistanska časopisna agencija, je bil bivši pakistanski obrambni minister v razpuščenii vladi Mohamed Ajuž Kuro Sino aretiran in obtožen, da se je ukvarjal s črno borzo.

V Varšavi na mrtvi točki

Varšava, 10. okt. Danes je bil tu že sedmi sestanek ameriškega in kitajskega veleposlanika ter prvi po sklepu Pekinga, da začasno ustavi obstreljevanje obalnih ctokov, ki so v tajpeških vodah. Veleposlanika sta govorila dobri dve uri in pol. V sredo se bosta znova sestala.

Ameriški veleposlanik je prišel na današnji sestanek z željo, da bi s kitajskim razpravljal o opustitvi sovražnosti nasploh in da bi sklep Pekinga morda pomenil poravnavo spora. V kitajskih krogih pa je slišati, da je to nesprejemljivo. Kitajski krogi ponavljajo prejšnjo trditev, da je vprašanje obalnih ctokov stvar, ki se tiče zgolj Pekinga in Tajpeha. V kitajskih krogih tudi pravijo, da je moč pogajati se zgolj o popuščanju napetosti v Tajvanski ožini oziroma c umiku ameriških sil od onod.

Kakšni so blii sadovi današnjega sestanka, bo pokazal prvi dan po poteku roka o začasni prekinitvi obstreljevanja Kemojskega otočja. D. T.

KOPRSKA TRGOVINA VPRAŠUJE:

Kako naj lepo strežemo potrošnikom?

Zastran potrebe v koprskih trgovinah, a tudi v trgovinah ob slovenski obali sploh, priznamo, da je precej boljša in lepša, kakor je bilo. Tako glede vkladnosti in prijaznosti, kakor tudi glede vseh tistih drobnih rekvizitov, ki tako neogibno sodijo h kulturni potrebi. Če že ne zaradi cen, pa sta si potrošnik in trgovina čedalje bliže vsaj v tej točki.

V zadnjem času pa potrošniki le tožijo, da postaja spet tako, kakor je bilo pred leti, ko je bila stiska za papir, ko je bilo treba za vsako reč prinesiti s seboj ali posodo ali kaj primerne, v kar je bilo mogoče ali zaviti ali na-

siti si pomagamo tako, da zvljamo »skrnčice« iz časopisnega in drugega papirja. Zavedamo se, da vsako blago ne sodi v takšno embalažo. In prav zaradi tega si s potrošniki vred želimo, da bi bilo skoraj dobrih papirnatih vrečk v obilju.

Razstava narodnoosvobodilnega tiska v Predjamskem gradu

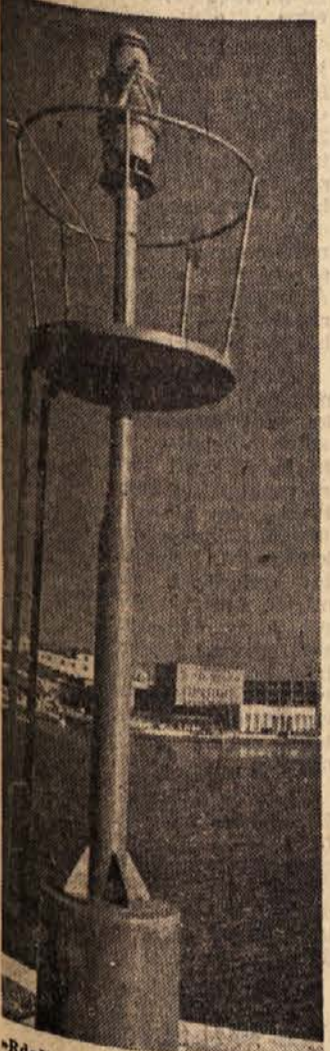
V Predjamskem gradu pri Postojni bodo to nedeljo dopoldne slovesno odprli posebno razstavo tiska NOB, ki je med domovinsko vojno izhajal na postojnskem področju. Na razstavi, ki šteje med prireditve »Tedna muzejev« ter je pod pokroviteljstvom Zveze borcev iz Postojne, bo prikazan nastanek in razvoj partizanskih tehnik na Postojnskem od ustanovitve prve tehnike »Nanos« naprej. Razen tega bodo na razstavi razvrščeni številni tisk, izdaje ter dokumentarni gradivo, ki pričra o propagandni aktivnosti in boju za svobodo. Zanimivo razstavo je v glavnem uredil in pripravil notranjski muzej iz Postojne. (8)

V četrtek so v Pionirski knjižnici v Ljubljani odprli razstavo, ki ponazarja različne oblike estetske vzgoje naših otrok. Razstava zasluži, da si jo ogledate

Predavanje Mitje Ribičiča v Kopru

V mali gledališki dvorani v Kopru je v torko številnim poslušalci predaval član CK ZKS in republikanski sekretar za notranje zadeve Mitja Ribičič o razvoju političnih odnosov Jugoslavije do vzhodnih držav ter o borbi Jugoslavije za narodni razvoj svetovnega delavskega bratstva. Predavatelj je svoja izbrana besedila oprel na mnoge dokumentarne argumente in dejstva ter se o razvoju odnosov, zlasti v zvezi s programom ZKJ, sproščam na VII. kongresu v Ljubljani. S tem predavanjem je tov. Ribičič izdalno političnim aktivistom in predavateljem občinskih predavateljskih aktivov, ki bodo zdaj tem laže v problematiko posredovali na tereznem in množičnem poslušalstvu, članom in članicam organizacij ZKS in članom SZDL.

»Rdeči svetilnik« v starem koprskem pristanišču

KRAJEVNI PRAZNIK V PRIDVORU NAD KOPROM

»Dali ste življenje, da mi živimo«

Dostojna oddolžitev žrtvam, ki so padle za svobodo istrske vasi

Pridvoru (Sv. Antonu) nad Koprom to nedeljo ni bilo usojeno lepo in sončno jesensko vreme, ko so vsačani prvi proslavljali svoj krajevni praznik. Ali kam bi vsačani s soncem v grenkih spominih na prve dni oktobra 1943, ko so povampirjeni

fašisti in nacisti tod pobili 21 domaćinov?

Na vaškem pokopališču so se po tolikih letih zbrali okoli skupnega grobišča vsi vsačani, zlasti mlada generacija, ki ji teče v žilah kri žrtve, kri upornikov in borcev za svobodo. Na lepo in pietetno urejeno skupno grobišče so iz vasi in vseh bližnjih zasebkov nanosili cvetja in z njim ozaljšali 21 marmornatih kraških kamnov, v katere so vklesana imena padlih borcev in žrtve. Iskrene in prarčne slovesnosti se je med drugimi predstavnik, udeležili tudi predsednik okrajnega odbora Zveze borcev Tone Ukmar. Za tuborne in slavnostne zvokje je poskrbela godba iz Zadvora pri Ljubljani, ki jo vodi kot kapelnik pridvorski domačin Viktor Kavalič, ki je v počastitev krajevnega praznika skomponiral koledarico v novo življenje ter jo imenoval »Pridvor«. Ob nagrobnem spomeniku, na katerem so vsačani zapisali: »Dali ste življenje, da mi živimo«, je prof. Srečko Vilhar v imenu okr. odbora Zveze borcev pripovedoval mladi generaciji kako je ta spomenik neuničljiva pričča velikega boja za svobodo, ki nam je šele odprla pot v novo življenje.

Damjana Bratuževa se izpopolnjuje v ZDA

Znana slovenska pianistka Damjana Bratuževa iz Gorice je pred dnevi odpotovala v Združene države, kjer bo ostala eno leto. Izpopolnjevala se bo v klavirski tehniki na nekem zasebnem glasbenem inštitutu v St. Luisu, v zvezni državi Misouri. Šolanje ji je omogočila s svojo štipendijo Informacijska služba ZDA v Rimu.

Bratuževa sodi v generacijo mlajših slovenskih pianistov ter je znana domačji koncertni publiki po številnih gostovanjih, ki jih je pred leti opravila v vseh večjih krajih Slovenije. Kritika jo je takrat zelo pohvalno ocenila. Službovala je pri Glasbeni matici v Trstu, po eno leto po je nastopala in poučevala tudi v Parizu in Stockholmu.

Sama mlada generacija, ki se je ob tej slovesnosti zgrnila okoli spominske plošče, pa je v recitaciji prigodne pesni domačega učitelja Janka Kleibenzlta izpovedala svojo življenjsko vero: »Zdaj tu živim na rod močan, ki iz vaše krvi je krivil«

Slatinske vode bi kazalo več natočiti

Slatinsko podjetje v Radencih nalije letno okrog 16.000.000 litrov vode. V zvezi s proizvodnjo pa ne more zadostiti domačim in tujim potrebam, ki z vsakim letom močno naraščajo. Tujci vodo iz Radenc zelo radi kupujejo in jim jo letno prodamo okrog milijon litrov, ostalo pa porabimo doma.

Podjetje ima doslej urejene tri vreče: Radence, Petanjce in Boracovo. Slednje ima največjo kapaciteto, v kratkem bodo izpopolnili strojni park z novimi stroji. V okolici Radenc je še precej vrelcev, ki bi jih zaradi naraščajočih potreb kazalo urediti in izkoriščati.

Razstava slik iz depoja Pokrajinskega muzeja v Mariboru

V času Tedna muzejev bo v Mariboru razstava slik iz depoja Pokrajinskega muzeja. Razstavo priredila skupno muzej in Umetnostna galerija v galerijskih prostorih. Tri kazane bodo slike - okoli 60 del - iz časov med 16. in 19. stoletjem. Ta dela doslej še niso bila razstavljena, sodijo pa med muzejske zanimivosti.

Nekateri še čakajo

Trgatev grozdja v konjicki okolici se že približuje h kraju. S tem jesenskim opravilom niso pričeli še v tistih vinogradih, kjer hočejo imeti res kvalitivno vino. Na splošno pa pravijo vinogradniki, da letošnji pridelek ne bo slab. V kolikor pa bo še lepo vreme je vredno trgatev še odložiti.

Dovolj ajde in medu

Pomurski čebelarji se letos zelo pohvalje, da so čebele nabrale veliko ajdovega medu in da bo tudi sicer dobro obrodilo. Prav zaradi tega računajo, da se bodo v prihodnjih letih posevki ajde še povečali. Doslej so morali vsako leto čebele pitati s sladkorjem, da so jih čez zimo ohranili pri življenju. Letos pa brčkone tega ne bo treba, saj so nabrale dovolj medu.

Hrastniški taborniki in njih delo

Hrastniški taborniki nosijo trenutno dva naziva v republiknem merilu: partizanski rod za leto 1957 in prvaki v taborniškem mnogoboju za leto 1958. Kdor pozna taborniško organizacijo, ve da se ta dva naziva ne dobita kar tako, marveč je treba čez leto ogromno žrtvovati in se truditi.

Dosedanji prostor, ki so ga hrastniški taborniki uporabljali za svoje delo, ne ustreza več, zato so začeli graditi dom. Le-ta stoji v centru mesta in s svojevrednostjo doprinaša k lepi podobi kraja. Precej časa sicer dom še ne bo popolnoma urejen, ker so njihova finančna sredstva zelo skromna, vraga pa s prostovoljnimi delom ne morejo opraviti. Doleg so taborniki pri gradnji delali prostovoljno 15.000 ur, v bodočih dveh mesecih, pa se bo število še zelo dvignilo.

Samomor brivskega mojstra

Na Zadrženem trgu v Kopru je v četrtek zjutraj presenetljivo prebivalci in stanovisce iz bližnjih ulic vest, da se je na stopnicah v svojem stanovanju obesi brivski mojster Danilo Zgavec. To jutro je Zgavec neprakovno naročil svoj ženi, naj pospremi v šolo 11-letno hčerko. Ko je ostal sam doma, je izvršil dejanje. Čep ravno, ko je izrazil željo, da obuditi v življenje z umetnim dihanjem.

Kaj je pognalo Zgavca, ki je imel v Verdževi ulici strokovno dober in čist frizerski obrat, v smrt, ni mogoče reči. Znanci pravijo, da je bil živčno izredno občutljiv ter da ga je morda spor, ki se je razpletel okoli nakupa hiše in ureditve lastnega stanovanja, pognal v brezumno dejanje.

OBRTNIŠTVO SE RAZVIJA

čep ravno število zasebnih obrtnikov pada

Perspektivni načrt gornjeradganske občine določa, da bodo obrtne storitve in proizvodnja takšno povečanje, da se bo občinski ljudski odbor odločil v zvezi temu, da število zasebnih obrtnikov hitro pada. Perspektivni načrt

mora upoštevati potrebe prebivalstva - potrošnikov, ljudski odbor pa stori vse, da se bo gospodarstvo razvijalo po načrtu.

nje in storitev vsako leto za 12%, pa čep ravno število zasebnih obrtnikov manj. J. P.

Šole dobivajo nove strehe in podobo

Občinski LO Maribor-Kočani kaže mnogo razumevanja za izboljšanje in preureditev šol in šolskih prostorov. Iz proračuna je razvidno, da je v te svrhe predvideno največ finančnih sredstev. V kratkem bo dokončana velika zgradba šole na Pernici, s sodobno urejeno mlečno kuhinjo, veliko telovadnico in številnimi učilnicami. V Zg. Kungoti pa so ob pričetku šolskega leta odprli novo šolo, ki ustreza vsem sodobnim zahtevam. Šola v Sp. Kungoti je dobila novo lice v minulem letu. Adaptirana in preurejena je tudi šola v Kočakih, katere zunanja dela so še v teku. V planju je gradnja nove šole v Svecini, ki se sedaj nahaja v prostorih zadrženega doma in adaptacija šole v Pernici. Za učiteljsko pa bodo še letos pričeli graditi stanovanjski blok v Pernici in Zg. Kungoti.

Slabo obiskana proslava v Kranju

V torko zvečer je bila v Prešernovem gledališču v Kranju slovesna proslava, ki jo je organiziralo Društvo prijateljev mladine v počastitev mlade Slovenije. Proslavo je vodil predsednik občinskega odbora SZDL občine Kranj Baido Bizjak, ki skupnosti pomen in dolžnost naše turne program pa je izvedla »Svoboda« - jesenske, z najrazličnejšimi folklornimi plesmi, petjem in glasbo, ki je navzočim nadse navdušila in razveselila. Žal se je te proslave udeležilo izredno malo ljudi, saj je bila govorna vprašano, ali v Kranju ni za bila javnost slabo obveščena o proslavi in o bogatem programu, ki ga je pripravila jesenska Svoboda. Le-ta priznava, hkrati pa si mislino, le kaj dela Svoboda, da ni k proslavi prispevala niti ene same točke.

V zanjih dveh letih se je število zasebnih obrtnikov v gornjeradganski občini skrčilo od 136 na 105, vrednost vse obrtne proizvodnje pa je vzlic temu rasla, čep ravno dovolj hitro, da bi bile zadovoljene vse potrebe. Namesto zasebnih obrtnikov se krepijo družbene obrtne delavnice. Krojaška in šiviljska delavnica Moda v Gornji Radgoni je kupila tri nove šivalne stroje in, kadar nima dovolj naročil, se usmerja na konfekcijo. Obrtno kovinsko podjetje Elrad v Gornji Radgoni uvaja tudi serijsko proizvodnjo in je zaprosilo kredit za nabavo 30-tonske stiskalnice.

Proizvodnja nekaterih obrtnih delavnic je že tako porasla, da morajo delati tudi za trgovino, čep ravno potrošniki v nekaterih krajih občine tožijo o pomanjkanju obrtnikov enakih strok. Na radensko-kapelskem področju ni nobenega čevljarja, na apasškem pa ni nobene šivilje in zasebnega mizarja. Prebivalcem je predaleč, da bi morali dati šivati obleke v 10 km oddaljenem mestu, ker je treba za izdelavo ene obleke več poti. Še bolj nerodno in zamudno je, nositi stare čevlje daleč na popravilo. Zato ni dovolj, če imajo le v Gornji Radgoni velike obrtne delavnice ustreznih strok in zaposlijo v njih nadomestilo za manjkajoče obrtnike, temveč je treba obrtne obrtne približati potrošnikom, čep ravno samo kot podružnice osrednjega podjetja, ki je na sedežu občine.

V vsej gornjeradganski občini je samo en kolar, a ni nobene tesarja, sedlarja in studenčarja. Družbeni sektor bo moral poskrbeti tudi takšne delavnice. Ko bo Občinski ljudski odbor s pristojnimi organi poskrbel za zadovoljitev vseh potreb, ne bo težko povečati obrtne proizvod-

Spominska svečanost v Pridvoru nad Koprom

H KOPRSKI PROMETNI KRONIKI

Otroke bo le treba poučiti, naj bodo vsaj ob glavnih cestah previdni, šoferje in voznike motornih vozil pa z ostrimi ukrepi in kaznimi prisiliti, da bodo vozili skozi Koper, kakor se spodobi

Deček sredi ceste v krvi

Dvoje kratkih poročil iz koprskih prometne kronike

1. Sreda. - Zgodaj popoldne. Na glavni cesti pred tržnico presunljivo zavciljo zavore in zategnjenjo zapiskajo gume na asfaltu. Sivi osebni avto v sunku hipoma obrne na cesti po čez. Tik pred avtom leži v krvi petletni Ljubo Manfreda. Rajko Smrtnik iz »Tomosa« nemo strmi in se prebledel prijemlje za glavo. Prisotni očividci nemudoma pobere negibnega dečka. In z hsesrednim otrokom v naročju teče v bližnjo koprsko bolnišnico. Od tod pa z nezavestnim dečkom zdrvi reševalni avto v izolsko bolnišnico. Tu zdaj mali dečko visi med življenjem in smrtjo.

2. Četrtek. - Zgodaj zjutraj. Se v poltemi, okoli šeste ure. Na cestnem križišču pred tovarno »Tomas« obleži delavec iz tovarne pohištva »Stil« Emil Bocaj pred osebnim avtomobilom Franca Ladihe. Na vso srečo: samo lažje telesne poškodbe, toda ne brez krvi. To so suha dejstva, kronika

dneva. Tako rekoč vsakdanji dolg motorizaciji, dolg naraščajočemu prometu, dolg nepredvidnosti, morda celo dolg naključju.

Teško je biti sodnik in izreči popolnoma določno: ta je kriv! Žal nam je ljubkega dečka, težko nam je zastran poškodovanega mizarja. Člani prometne milice in komisija so ugotovili ugotovljive okolnosti, vse izmerili, vse pregledali. Očividci vse izpovedali. V teh mejah bo ugotovljena krivda.

Mi pa tudi ob teh dveh primerih povejmo javno:

1. Odrasli in otroci se bomo sčasoma le morali privaditi naraščajočemu prometu. Zdi se, da naš osebni občutek varnosti in previdnosti precej zaostaja za razvojem in napredkom prometa. Ali nismo še vedno preveč brezskrbni do samega sebe? Ali se ne zanašamo preveč na same predpise, na dobre varuhe prometne milice, na table in napise? Ali starši ne vidite, kako vaši otroci iz stranskih uličic skačejo na glavno cesto, kako se v igre zatopljajo za-

bode čez glavno cesto? Samo bliskovit trenutek in mlado življenje je pod kolesi. Ko učite otroke vsega lepega in dobrega, ne pozabite jim že v prvih letih povedati, kaj je cesta, kaj promet, kako je treba živeti ob cesti, da ne bo gorja in žalosti. Ne molčite pred otroci, vse jim povejte, ne enkrat, večkrat, posebno takrat, ko hodite z njimi po cestah in ulicah. Ne jezite se samo na promet. Ne bo se ustavil, ni ga mogoče spoditi s cest. Treba se mu je prilagoditi. Previdnost in varnost pred dvajsetimi, pred petdesetimi leti ne more veljati za današnji dan. Kakor današnja previdnost ne bo mogla veljati čez deset ali dvajset let. To je logika življenja in njegovega bujno rastočega prometa!

2. Kar se Koprja tiče, bo le treba tako ali tako prisiliti šoferje in voznike motornih vozil, da bodo spoštovali določila ter vozili po glavni in edini prometni žili skozi Koper spodobno in dostojno. Če bi od jutra do večera kontrolirali, kako in s kolikšno brzino vozijo motorna vozila skozi Koper, bi lahko brez kronometra, tako rekoč na oko, ugotovili, da se presneto redki vozniki ozirajo na maksimalno določeno hitrost. To drvenje vsak dan je le nekoliko prehujo, pretirano. Po 50, po 60 ali 70 in še več kilometrov hitrosti je nekoliko preveč. S takšno naglico vozila prav za res prehujo izpostavljuje živce pešcev pa splošno varnost. Nepravilno bi bilo ves riziko prometnega napredka naložiti na rame in glavo pešca! Tako neznanstvo se nikomur ne mudi, da bi ne mogel dve, tri minute potpeti in spodobno voziti skozi Koper! Če okolnosti in minimalna varnost ne dopuščata več kot 20 ali 30 km hitrosti, potem mora to veljati brezpo- gojno za vse, razen za prometno milico, gasilce in reševalce! In prav bi bilo, če bi tu ne bilo ne kompromisa, ne popuščanja, ampak najstrožja budnost in takojšnja konsekvencia! Zastran tega ne bomo nič trpeli na ugledu in z nčimer ne zavrli nadaljnega razvoja in napredka prometa. Francž Gerželj

ZA 16. OBLETNICO USTRELITVE 24 TALCEV VABIMO PREBIVALCE LJUBLJANE NA

KOMEMORACIJO

KI BO DNE 13. OKTOBRA OB 17.30 V ULICI TALCEV ZA POLJANSKO GIMNAZIJO

TERENSKI ODBOR ZVEZE BORČEV »24 TALCEV«

LIST ZA LISTOM - NAŠ PRIJATELJ

DEKLICA, MULA IN HUD ČLOVEK

Tone Seliškar

To je pametna žival! je razlagal oče. »Z njo se bomo opomogli!«

»Ste videli?« je zaklicala z mule veselo. Oče se je namrdnil in odšel v hišo.

»No, tovariš, hop, na konjčka!« mu je dejala bodro, čeprav ji je v srcu prišepetavala, da je s tem partizanom nekaj narobe.

Malo pred Lazami zavije strma gozdna pot proti Malemu logu in nato dalje proti Kočevju.

V nedeljo smo izvedli prvo veliko akcijo v mestu. Ves popoldan smo bili na delu; smukali smo se ob zidovih in plotovih, se vtihotajpali v vežo stanovanjskih in drugih stavb ter obiskali tudi nekaj uradov, ki so bili odprti.

Današnje bralno stran posvečamo Tednu otroka. V ta namen smo segli po še neobjavljenih mladinskih tekstih, ki so jih slovenski pisatelji predložili založbi »Mladinska knjiga« v Ljubljani.

Veselo zgodbo o otroških dogodivščinah in vragolijah iz sodobnega življenja je napisal Anton Ingolič in jo naslovil »Tajno društvo PGC«, za podnaslov pa je dal »Vedra s gošča iz pionirskega življenja«.

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je skočila za pečino, ki je segala čisto do Kolpe. Srce se ji je stisnilo bolj za mulo kot od strahu.

VELIKI LOV

Anton Ingolič

vtlanila v spomin. Izgubila sem... Poštenega najditelja prosim... Pocen prodam... KDOR JE NAŠEL... NAPRODAJ IMAM, NOGOMETNA TEKMA... Poučujem, IŠČEMO SOBO... Upokojenec brez svojcev... Udeležba obvezna, partizanske sirote, Terenski odbor SZDL... Zavedal sem se, da je marsikateri list koristen, prišlo mi je celo na misel, da bomo morali vnesti v pravila nov paragraf glede važnosti oglasov, vendar je bilo moje zanimanje posvečeno pegeceju. Jój, kakšni eksemplarji!

Katka je nosila na roki uro, kakršne ni imel nihče v vasi. In če ne bi bilo mule, bi tudi ure ne bilo in kadar jo je pogledala, se je v resnici vedno spomnila rogovileža, ki mu je v srcu zdavnaj vse odpustila, kajti noben človek ni popoln in končno je tudi ta pustil svojo mestno službo, svoje toplo ognjišče in je šel v hribe med vojvške domovine.

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je skočila za pečino, ki je segala čisto do Kolpe. Srce se ji je stisnilo bolj za mulo kot od strahu.

Naslednji dan je Fiks prinesel med slovensčino ravnateljstvo črno knjigo in Vejica je prebral naslednje opozorilo: »Zadnje čase nekdo puli žebličke, s katerimi so pritrjeni oglasi na naših deskah. Kdor opazi kaj sumljivega, naj takoj prijavi ravnateljstvu, zlikovca pa čaka najstrožja kazen.« Zaradi Fiksa, ki je med Vejicinim branjem s srepmi očmi lakal »zlikovca« po razredu, se nisem smel niti ganiti, še treniti ne.

»Tajna organizacija!« je tajnika popravil blagajnik. »Sijajno!« se je navdušil Igor. »Zadnjič sem videl nekaj podobnega v ameriškem filmu.«

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je skočila za pečino, ki je segala čisto do Kolpe. Srce se ji je stisnilo bolj za mulo kot od strahu.

»Pa ne bo nič zvedel!« se je izprsil Jože. »Ne bo!« sem pritrtil opogumljen.

»Tajna organizacija!« je tajnika popravil blagajnik. »Sijajno!« se je navdušil Igor. »Zadnjič sem videl nekaj podobnega v ameriškem filmu.«

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je stekla domov po sedlo, ga ročno pritegnila na mulo, ji vtaknila v gobec žvalo, uredila vajeti in stekla k fantom.

Katka je skočila za pečino, ki je segala čisto do Kolpe. Srce se ji je stisnilo bolj za mulo kot od strahu.

ARGO ARGO

Preden izpolnite anketni list, pazljivo preberite vsa vprašanja!

ARGO (prej Arrigoni) — IZOLA

raspisuje

nagradno anketo

o željah in pripombah potrošnikov ARGO juh

Ime in priimek _____

poklic _____ kraj _____

okraj _____ LR _____

starost: do 20 let, od 21 do 30, od 31 do 40, od 41 do 50, od 51 do 60, več kot 60 let.

Pri nakazanih vprašanih podajte ustrezni dal odgovora, na ostala vprašanja pa odgovorite na naznačenem prostoru.

1. So vam znane ARGO juhe? Da — ne.
2. Ali se pri kuhanju ARGO juh ravnote točno po vseh navodilih, natisnanih na vrečici? Da — ne. Če se ne ravnote po teh navodilih, opišite, zakaj kuhate ARGO juhe po svoje?

3. Kaj menite o okusu ARGO juh? Katerih dišav je v posameznih vrstah juh (goveja, kurja, gobova, fižolova, grahova) preveč, oziroma premalo?

4. Ali je v goveji, kurji, fižolovi in grahovi ARGO juh dovolj testenin? Da — ne.

5. Ali kuhate ARGO juhe tudi otrokom in bolnikom? Da — ne. Če jih ne kuhate, zakaj?

6. Katera izmed ARGO juh vam najbolj ugaja: goveja, gobova, kurja, fižolova, grahova?

7. Katera izmed ARGO juh vam najmanj ugaja: goveja, kurja, gobova, fižolova, grahova?

8. Kakšne vrste juh mimo pravkar navedenih si še želite?

9. Kolikokrat mesečno kuhate ARGO juhe, katere kuhate in koliko vrečic potrošite?

10. Ali uporabljate koncentrat ARGO juhe v kockah brez testenin, tako da si vrsto zakuhe izbirate sami ali pa tako, da te kocke dodajate naravnim juhnam in omakam?

11. Ali kuhate samo ARGO juhe ali tudi juhe drugih znamk? Samo ARGO — tudi druge.

12. Ali ima trgovina, v kateri običajno kupujete, na zalogi juhe vseh znamk (tovarn)? Da — ne.

13. V katerem letnem času potrošite največ ARGO juh: spomladi, poleti, jeseni, pozimi?

14. Ali so vam papirnate vrečice ARGO juh všeč? Da — ne. Če vam niso všeč, kakšne izboljšave predlagate?

15. Kakšne vrste reklama vas je dovedla do tega, da ste pričeli segati po ARGO juhah?

16. Ali želite, da bi tovarna ARGO v Izoli pričela proizvajati še kak prehranski izdelek za nadaljnjo razbremenitev gospodarstva? Da — ne. Kakšnih izdelkov si še želite?

17. Prosimo vas, da po svoji volji — v kolikor naša vprašanja niso dovolj izčrpna — opišete na tem anketnem listu ali posebej še svoje preostale pripombe in želje o ARGO juhah _____

Izpolnjeni anketni list pošljite do 25. oktobra 1958 na naslov: Uprava »Ljudske pravice«, Ljubljana, Trubarjeva 24, ali poslovalnicam »Ljudske pravice« v Mariboru, Celju, Ptuj, Hrastrniku, Trbovljah, Zagorju, Kranju, Jesenicah, Novem mestu in Kopru.

Vsi tisti, ki bodo poslali izpolnjeni anketni list, bodo sodelovali pri zrebanju naslednjih nagrad:

2 električni pečici s kuhalnikom znamke TOBI (tip 250), vsaka v vrednosti 25.500 din; 7 električnih kuhalnikov TOBI (tip 230), vsak v vrednosti 12.500 din; 9 električnih kuhalnikov znamke TOBI (tip 220), vsak v vrednosti 9000 din; 30 zavojev sortiranih ARGO juh, vsak v vrednosti 1500 din.

JAVNO ZREBANJE NAGRAD BO 9. NOVEMBRA V IZOLI
Rezultate zrebanja bomo objavili nekaj dni po zrebanju 3975

Drugič CHARLES EXBRAYAT

38 V SEVILLI

Vse se mi je gabilo! Ko sem odpiral v kopalnici vodo, mi je bilo žal, da sem se vrnil na Palmu, v kraj svoje mladosti. Tu nisem izgubil samo svobode duha, brez katere ne bom nikoli izigral Lajoletta, izgubil sem tudi mirnost srca, ki so mi jo tovaršiš vedno zavidali, mirnost, ki mi jo je dajala moč. Pri vsem tem pa se nisem varal: Marijo sem ljubil kot še nobeno žensko, bolj kot Ruth. Marije ne bi pustil brez borbe, kot sem pustil Ruth. Ali jo bom izgubil, ker je žrtvovala sebe in mene svojemu bratu? Zopet sem videl njeno sklonjeno čelo, zopet sem slišal njene vztrajne besede, da Juan ni kriv; toda edini dokaz, da ima prav, je dejstvo, da je fant njen brat.

Ko sem se namilil, me je nenadoma prešinila misel, podrobnost, ki se mi je izmaknila, podrobnost, na katero sem pomislil že sinoči ali bolj danes zjutraj: Juana ni bilo v sobi, ko sem čital Estebanov listek; takrat je šel po aspirin za sosedovo ženo. Ko se je vrnil, smo se dogovorili za kraj sestanka, ne pa za čas... Kako je zvedel, kdaj se bomo sestali, saj sta Charley in Alonso odšla z menoj? Resnica me je bodla — strahopetno in bedasto sem jo poizkušal zaničevati. Nič ni bilo mogoče storiti, bilo je neizprosno

jasno: Juanu je to lahko povedala samo Marija! Prekleta...! Ali me ni imela dovolj za norca s svojim svetohlinškim videzom! Arbutnot in Alonso, ki nista bila zaljubljena, sta videla vse to popolnoma jasno, mnogo hitreje kot jaz. Prav gotovo se zdaj pripravljata, da bi poslala Mariji Sladkega Imena malo »darilce«... Toliko bolje! Drhtel sem, tako sem bil besen, še bolj divji pa sem bil, ker nisem mogel zadržati solz, ki so mi žgale trepalnice.

Razumel sem Alonsovo usmiljenje in njegovo trmoglavost, ko me je hotel pripraviti do tega, da bi zapustil Sevillo. Namesto da bi njemu in Charleyu pomagal, jima mečem polena pod noge. Osmešen zaljubljenec je zares slab policist! Če bo kdaj za vse to zvedel Cliff Anderson, bom v njegovih očeh zelo padel. Lajolette se gotovo smeje ob misli, da obiskujem hišo na Palmi in se družim z njegovimi uslužbenici. Sedaj sem čutil le še hladen srd. Ne bodo mogli reči, da je José Morales vse to plačal s svojo glavo. Mariji moram povedati, kaj o njej mislim, povedati ji moram, da bi bil zelo vesel, če bi ji komisar Fernandez nadel lisice!

Ko sem se bril, sem bil hvaležen tistemu, ki je iznašel električni brivski aparat, kajti roka se mi je tako tresla, da bi si z navadno britvijo tako razrezal obraz kakor kak študent starega Heidelberga. Ko sem odložil aparat in se z rokami oprl na rob umivalnika, sem v ogledalu zagledal ubogega vraga, ki se obnaša kot mlečnozobec; začel sem ga psovati:

»Torej kaj, Pépé? Ali se še spominjaš, kaj vse se ti je doslej dogodilo? Revščina v Sevilli? Revščina v Parizu? Revščina v New Yorku? Ali se spominjaš svojih starih? Z vztrajnim delom,

TELESNA KULTURA

XVII. SAHOVSKA OLIMPIADA

Jugoslavavija med dvanajstoricu

Prekinjeni dvboj s Švedsko dobila z 2,5:1,5 — Dames začetek finala — Madžarska in Nizozemska izločeni

München, 10. okt. — Na šahovski olimpiadi v Münchnu so končali s kvalifikacijskimi tekmovanji. V finale so se plasirali: SZ, Bolgarija in Avstrija iz prve, Španija, ZDA in Zahodna Nemčija iz druge, Argentina, Vzhodna Nemčija in Anglija iz tretje ter CSR, Jugoslavija in Švica iz četrte skupine. Prekinjeno srečanje s Švedsko je dobila Jugoslavija z 2,5:1,5.

Glede na izid zadnjih kol je bilo pričakovati takšen plasman. V prvi skupini je po nadaljevanju prekinjenih partij, ki so jih odigrali danes, Nizozemska premagala Portorico s 3:1, Avstrija Dansko z 2,5:1,5, Italija in Francija sta se razšli z neodločenim rezultatom 2:2. V tretji skupini je Anglija premagala Filpine s 3:1, Madžarska pa Poljsko z 2,5:1,5. Na prvi deski je štavo izgubila Sliwa, na četrty pa sta remizirala Kostro in Billek, v četrty skupini je Kanada premagala Švico z 2,5:1,5. Jugoslavija je premagala Švedsko z 2,5:1,5. Trifunović je izgubil z Nilsonom, Ivkov pa je premagal Johansena. Portuška je premagala Grčijo s 3:1.

Anglija je dobila srečanje iz VI. kola s Škotsko s 3:1. Južna Afrika je premagala Iran (v srečanju iz VIII. kola) z 2,5:1,5. Ostali rezultati VIII. kola: Francija: Bolgarija 0:4, Portorico: SZ 0,5:3,5, Danska: Nizozemska 2,5:1,5, Finska: Izrael 2:1, Madžarska: Kolumbija 1:3 (izredno presenečenje). Argentina: Filipini 3,5:0,5, Anglija: Vzhodna Nemčija 1:3, Škotska: Libanon 3:1, Kanada: Tunis 3,5:0,5, Jugoslavija: Švica 2:2.

Stanje na tabeli po VIII. kolu, oziroma po končnih kvalifikacijah:

I. skupina: SZ 27, Bolgarija 21, Avstrija 21, Nizozemska 20,5, Danska 16,5, Francija 14,5, Italija 11, Portorico 8, Irsko 4.
II. skupina: Španija 23,5, ZDA 21, Zahodna Nemčija 22, Finska in Island 15,5, Francija 15,5, Norveška 11,5, Južna Afrika 10,5 in Iran 7,5.
III. skupina: Argentina 23, Vzhodna Nemčija 21, Anglija 20, Madžarska 19,5, Poljska 18, Kolumbija 15,5, Filipini 12,5, Škotska 10 in Libanon 2,5.
IV. skupina: CSR 25, Jugoslavija 24, Švica 20, Kanada 19, Švedska 18,1, Belgija 10,5, Portugalska 10, Tunis 9,5, Grčija 7,5.

Vzela sem, da sta imela dr. Eusebio na prvi in Donner na drugi uspešno, nizozemskega moštva izredne uspehe, je Nizozemska izločena, kajti ostali dve deski nizozemske ekipe sta zbrali manj točk kot Donner sam. Prvi tako veliko presenečenje pomeni za tako veliko predstave pomeni za olimpiadi osvojila je 3,5 točke, je v 8. partijah osvojila je 3,5 točke. Velenojster Barca pa prav toliko je 7. partij. Zaradi njihove slabe forme je madžarsko moštvo izgubilo nekaj odločnih srečanj. Presenečenje samo pomeni tudi zelo dober plasman skupine, ki ji je bila to prva udeležba na olimpiadi, osvojila pa je prvo mesto v svoji skupini pred ZDA.

Nocoj ob 19. uri bo zrebanje na finalna tekmovanja. Prva tri moštva iz vsake skupine se bodo borila v skupini zmagovalcev. Moštva od 4. do 8. mesta v posameznih skupinah bodo igrala v drugi tolažni skupini.

I. republiški seniorski turnir v prizemnem tenisu bo v soboto in nedeljo 11. in 12. oktobra v prostorih gimnazije Bežigrad v Porčičevi ulici. Nastopili bodo vsi najboljši igralci in igralke iz Slovenije. Pričetek v soboto ob 15.30, finale pa v nedeljo ob 11. uri. Vabljeni!

Domaći mojstri bele žonice v Ljubljani

I. republiški seniorski turnir v prizemnem tenisu bo v soboto in nedeljo 11. in 12. oktobra v prostorih gimnazije Bežigrad v Porčičevi ulici. Nastopili bodo vsi najboljši igralci in igralke iz Slovenije. Pričetek v soboto ob 15.30, finale pa v nedeljo ob 11. uri. Vabljeni!

Odmor je končan

Nogometna prvenstva se nadaljujejo v vseh ligah — Odred v Zagrebu, vendar dve tekmi v Ljubljani

Zaradi meddržavnega srečanja z Madžari so bile preložene vse tekme zveznih in konskih lig. Skoraj vsi klubovi, ki so bili prosti, so odigrali nekaj prijateljskih tekem. Tuja moštva: Vojvodine visoko porazila Radničkovo iz Sombora, člana II. lige, kar z dvoštevničnim rezultatom 15:0 (5:0). Bilo je odigranih še nekaj pokalnih tekem za tekočo sezono, medtem ko so Zvezda: Partizan in Velež: Hajduk po večkratnih preložitvah odigrali polfinalno tekmovanje za minulo tekmovalno sezono. Finale bosta igrala Zvezda in Velež. Tudi v republiškem merilu je bil odigran polfinale. Odred je zanesljivo premagal Kladivar, medtem ko je Nova Gorica presenetljivo premagala Triglav iz Kranja z visokim rezultatom 7:1 (3:1). Odred in Nova Gorica se bosta srečala v Ljubljani 29. novembra, zmagovalček pa se bo uvrstilo v nadaljnje tekmovanje. Tako smo ponovno pred rednim prvenstvenim tekmovanjem. Vrtel bodo peto kolo, v katerem se bodo srečali:

I. liga: Železnikar: Vardar, Dinamo: Hajduk, Radnički: Crvena zvezda, Vojvodina: Velež, Rijeka: Sarajevo in Partizan: Budućnost (tekma bo danes).

II. liga — vzhodna skupina: Radnički K: — Novi Sad, Proleter Z, — Srem, Napredak: Radnički N, Raštovski: — Beograd, Spartak: — Subotica, Radnički S, — Lovćen.

Zahodna skupina: Elektrotraj: — Bor, Odred, — Sibenik, — Zagreb, — Borovo: Proleter, Lokomotiva: — Trešnjevka (tekma bo danes), — Split: Borani, medtem ko je Sloboda prosta.

In še SCL: Triglav: — Sobotka, Branik: — Gratičar, Krim: — Ključar, Jasna: — Sirovan, Rudar: — Maribor — Ljubljana: — Jesenje, — Vse tekme bodo ob 15. uri.

Nogometnaš Odreda se bodo po nekaj mesecih ponovno srečali z Elektrotrajom. Kljub temu, da Elektrotraj sedanjem tekmovanju pokazalo namršna in borbenosti ter dosega do povprečne rezultate, bi razveselili izkupiček iz Zagreba in pritožbo proti zvezni iz Odredovo pritožbo pritožba izstrazirali tekma Odred: Sloboda ali tekmovalna komisija prinesla nobene odločitve. Komisija je namreč zahtevala še podatke od podzveze zrenjanin in šela nato bo odločila.

Glede delegiranja posameznih tekem predlagamo tekmovanju komisij, naj v Ljubljani ne igrajo istočasno dve tekmi. Celotno v zvezni ligi je stalna praksa, da se izogibajo dvojnemu srečanju medtem ko Zagreb lahko igraju kot primer, kako klubi maneje igrali ob sobotah, nedeljah dopoldne in popoldne.

»Lov na lisice« v Šenčurju

Pretekle nedelje je AMD Šenčur organiziralo zanimivo meddržavno tekmovanje, »lov na lisice«. Te kmovanje se je udeležilo 16 tekmovalcev z motornimi kolesi iz AMD Ljubljani, Šenčur in Cerklje. Tekmovalna proga je vodila iz Šenčurja skozi Voklo, Vorce in nazaj na Šenčur, dolga je bila 12 km. Tekmovanje pa so morali ponoviti, ker je motorist, ki je predstavljal lisico, kršil tekmovalni pravilnik, oddaljil se je namreč več kakor 50 m iz tekmovalne proge. V ponovnem tekmovanju je lisico izsledil član AMD Šenčur Stane Verbič, ki je zato prejel denarno nagrado.

Danes in jutri bo na Taboru tekmovanje sabljacev za Handžev memorial. Tekmovanje se začne danes ob 16. uri, nadaljuje pa se jutri ob 8. uri.

Ljubljana ima dobre boksarje

Odred: Wuppertal 9:9

Ljubljana, 10. oktobra. — V sredo zvečer je bil v kongresni dvorani na Gospodarskem razstavišču prijateljski mednarodni boksaški dvboj med moštvi Odred in »Wuppertal«, ki se je končal neodločeno 9:9. Dvboju je prisostvovalo okoli 1200 gledalcev. Nemški boksarji so na svoj nastopem zadovoljni. Čeprav so nastopili za eno moštvo, je bilo pri posameznikih opaziti močno različne boksaške šole, od povsem statične s težiščem na rokah pa do odlične koordinacije naglega dela rok in nog. Vse pa je odlikovala enotna lastnost — stalna napadnost. Primer lepega boksa sta pokazala Schütz v prvo lahki in Horoba v težki kategoriji. Zlasti slednji je bil izredno hiter v napadu ter točen v obrambi. Horoba, ki je nemški amaterski prvak, ima pred seboj kot boksar še lepo bodočnost.

Domaćini so se predstavili prav tako kot v minulih dveh dvbojih so lidno pripravljene. Nekaj težav so jim prizadejali gostje, ki so držali levi gred, nekaj pa zaradi tega, ker niso poznali umika. Tako so bili domači prisiljeni po vsakem napadu umak-

niti se in znova začeti, vendar so jim gostje puščali v ringu le malo prostora za umik in napad. Najbolje je to nalogo opravil Prešern, ki je videl, da je skozi gostovo obrambo teško prodreti in je zato čakal na njegov

napad, katerega je izkoristil za serijo točnih udarcev. Dobro je svojo nalogo opravil tudi Lado Slavič, ki je po odsluženju vojaškega roka po dveh letih prvič stopil v ring in že v prvi rundi odpravil nasprotnika s k. o.

Sodniki so svojo nalogo opravili dobro, prav tako pa je bila dobra organizacija. Privedite je izmenadri neopakovano visok obisk, kar pa je le dokaz, da so dobre boksaške prireditve tudi v Ljubljani zaželeno.

Rezultati: mušja kategorija: Tivadar: Reckel 2:0, bantam: Kajzer: Bröcker 1:1, perena: Logar: Schütz 0:2, lahka: Aleksič: Volkenager 0:2 t. k. o., polvelter: Slavič: Schutt 2:0 k. o., Prešern: Klingschulte 2:0 t. k. o., polrednja: Anžur: Angst 0:2, srednja: Miloč: Heiner 2:0, k. o., težka: Vukmanič: Horoba 0:2 t. k. o.

Samo trije kandidati

Jesenice, 10. oktobra. — V kvalifikacijski košarkarski tekmi za vstop v žensko zvezno ligo je beogradski Partizan premagal Jesenice z 61:42 (25:23). Pred 1000 gledalci sta sodila Petrovič iz Beograda in Mahovič iz Zagreba. Pri Partizanu sta bili najboljši državni reprezentantki Popov 15 in Popović 10. Pri Jesenicah pa Cilka Polka 18 in Jožica Brinovec 13.

Jutri bo na sporedu odločilni dvboj med Jugomontazo iz Zagreba in Jesenicami. Prvak BiH Bosna iz Sarajeva ni prisel na tekmovanje, tako da se bo v zvezno ligo mimo Partizana uvrstila še zmagovalček jutrišnje tekme.

JUGOSLOVANSKI NOGOMETNI POKAL

Crvena zvezda in Velež finalista

V finalu jugoslovanskega nogometnega pokala, ki bo 28. novembra v Beogradu, bosta igrala Crvena zvezda in Velež. Zvezda je v četrtke v polfinalu premagala Partizana s 3:2 (2:0). Velež pa Hajduka v Mostaru s 3:0 (1:0).

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan. Pričakovati je bilo, da bo zlozna svojega nasprotnika, toda po izključitvi Kaloperovića je nastal preobrat. Igra je bila v nadaljevanju enakovredna.

Samo prvi polčas igre je bil na višini. V drugem pa so igralci kazali znamenja utrujenosti. Sodniku Lemešiću je zametili dve večji napaki: v 29. min. I. polčasa ni dosodil 11-metrovke, ko je Lazarević zrušil Kostiča v trenutku, ko se je le ta pripravil, da strelja v prazna vrata. Izključitev Kaloperovića je druga napaka, ker le ta ni udaril Sekularca brez zoge, marveč Jusufi.

Srečanju na stadionu JLA je prisostvovalo približno 40.000 gledalcev. Streli: Kostić, Rudinski, Vučkelić, Mihajlović, Sekularac. V 67. minuti je sodnik Lemešić izključil zaradi faula Kaloperovića. Crvena zvezda je v zvezo tekmo zmagała zaslužen. Bila je v premoči v prvem in v drugem delu igre. Sredi drugega polčasa je prevzel iniciativu Partizan.

ZOOLOGI SO DELALI ZANIMIVE POSKUSE S ŠIMPANZOM. SPRVA JE RISAL, NATO PA SLIKAL

CONGO se razvija

- Congo, mladi opičji samec iz rodu šimpanzov, se je v londonskem živalskem vrtu že proslavil z »umetniškimi stvaritvami« in postal tako »pomembna osebnost«, da so o njem razpravljali tudi na nedavnem mednarodnem kongresu zoologov.
- Veselje do slikanja je Congo pokazal, ko mu je bilo poldrugo leto. Dalj so mu svinčnik in belo lepenko. Ko je opazil, da svinčnik pušča sled, je ponavljal gibe z roko in papir je bil kmalu poln najrazličnejših čark.

V naslednjih tednih je šimpanz izdelal več risb in kmalu razvil »lastni izraz«. Zlasti navdušen je bil za neke vrste mrežo iz temnih črt. Čim večji kos papirja so mu dali, tem večje veselje do risanja je kazal, pozneje pa je izdelal isti motiv tudi na manjšem formatu.

Za risanjem je prišlo slikanje, ki je še bolj stopnjevalo njegovo zanimanje za umetnost. Če so mu znanstveniki vzeli barve in platno, kar je pomenilo, da je poskusov konec, je šimpanz srdito ugovarjal. Pripomnilo naj, je ob tem zlobno napisal neki angleški list, da Congo ni prejel za svoje prizadevanje risanje in slikanje prav nobene nagrade. Pobuda za

delo je torej prihajala od drugih...

Kako je delal? Prinesli so mu visoko otroško mizico in položili predenj list papirja, potem pa so mu brez reda dajali čopiče, namočene v različne barve. Z vsakim čopičem je delal poteze, dokler ni porabil vse barve, potem pa ga je odložil. Dali so mu čopič z drugo barvo. »Umetniško delo« je postajalo čedalje bolj pisano. Navsezadnje ga slika ni več zanimala, kakor da je izčrpal svoj navdih. Lotil se je novega

papirja, vsak poskus je trajal približno pol ure, v tem času pa je šimpanz naslikal več »podob«.

S šimpanzom so delali še drugačne poskuse. Dovolili so mu, da je sam mešal barve, vendar so to metodo kmalu opustili, ker je »slikar« kazal največ vneme za pleskarsko obrt. Vse barve je namreč zmešal in nazadnje delal enolične umazane lise. Potem so mu dajali različne čopiče hkrati, tako da je barve izbiral po volji. Seveda ni kazal posebne vneme za to ali ono barvo, vsakokrat ga je zanimala tista, ki jo je pač uporabljal.

Angleški naravoslovec dr. Desmond Morris, ki je vodil poskuse, pravi, da je večina šimpanzovih risb in slik podobnih pahljčam. »Dejstvo, da imajo skoraj vse risbe izrazito žariščno točko, potrjuje mnenje, da šimpanz dela kaj več, ne le potez, ki bi bile posledice mišičnih gibov.«

V nadaljnjih mesecih je izdelal nad 200 eksperimentalnih podob, ki jih še vedno analizirajo. Ugotovili so nekaj osnovnih kompozicijskih pravil, med drugim »zametke vizualne kompozicije«.

Zanimivo je tudi, da se je Congov »slog« spreminjal iz meseca v mesec. Na »začetniških«

podobah so bile črte kratke, vsaka zase, pozneje pa so se spremenile v žarke iz skupnega žarišča. Potem se je Congo odločil za daljše vijugaste črte, za njimi so prišli na vrsto zavoji, najnovejši Congov način pa je krog.

Strokovnjaki so ugotovili določeno podobnost med Congovimi in otroškimi risbami. Prav majhni otroci rišejo najprej nepovezane kratke črte, nato jih podaljšajo in čez čas zavijejo. Sele kasneje začno risati kroge in kvadrate. Britanski zoologi so na mednarodnem kongresu napovedali nadaljnje poskuse s šimpanzom.

Na daljavo krmarjeni pes

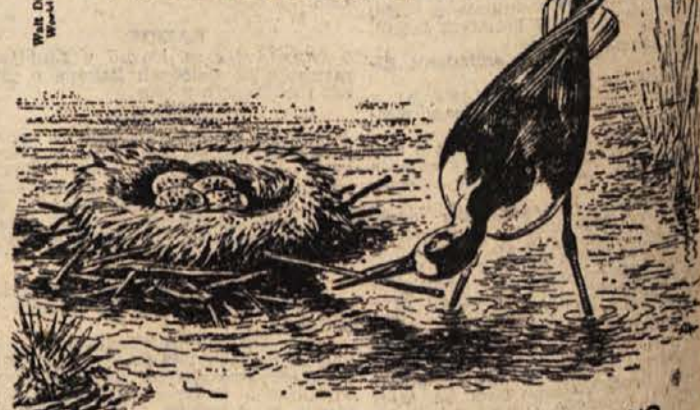
Ovčar »Barat« je edini pes na svetu, ki posluša po radiu ukaze svojega gospodarja. Ima posebno napravo, ki jo nosi na vratu. Gospodarjeve ukaze sprejema in potem zalaja v odgovor, da je razumel. Tako vsaj zatrjuje njegov gospodar, ki predlaga, da bi posebna komisija potrdila brihtnost njegovega psa.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

PALICE POD GNEZDOM

NARASČAJOČE VODE OGROŽAJO PTICE NA HODULJAH, SAMICA PA DOBRO VE, KAJ JE TREBA STORITI... POD GNEZDO ZATAKNE PALICE...

... IN GA TAKO DVIGNE NAD VODNO GLADINO.

V nekem londonskem parku so postavili zanimiv spomenik »Mati z otrokom pri igri« Belskega.

MNOŽICA ALG

Nekatere obmorske dežele že predelujejo alge

Malone po vsem svetu že pridobivajo jod iz morskih alg, manj znano pa je, da iz teh rastlin dobijo tudi precej drugih dragocenih kemičnih snovi. V svetovnem merilu predelajo na leto okoli 200.000 ton alg v tako imenovane alginatne, ki jih uporabljajo kot dodatek k najrazličnejšim proizvodom od zobne paste do živil.

Rjavih morskih alg je več sto vrst. Večinoma rastejo ob kamnitih obalah, le manj vrst je takih, da jih je mogoče nabirati, te pa potem predelujejo v ZDA, v Veliki Britaniji, v Franciji, na Norveškem, v Sovjetski zvezi in na Japonskem. V evropskih obrežnih vodah raste dvoje alg, ki sta še posebno v čišlih. S posebnimi mrežami jih nabirajo po viharju, ki jih odtrga od tal in potem plavajo na površini.

Vse rjave morske alge imajo podobno kemično sestavo, posemne sestavni deli pa so različno obsejni. V algah je 75 do 90 odstotkov vode, zato jih je treba precej nabirati, če hočejo dobiti to ali ono snov. Nikoli ni mogoče natančno povedati, ali bodo v določenem obdobju nabrali dovolj alg za predelavo. Zetev je v glav-

nem odvisna od vremenskih razmer. Izjema je le sončna Kalifornija, kjer alge nabirajo s čolni v sorazmerno mirmih globokih vodah in jih vozijo naravnost v tovarne ob obali. Čeprav veljajo alge na prvi pogled kot zelo cenen surovinski vir, saj jih ni treba ne sejati ne gojiti, pa so zbiranje, sušenje in prevoz tako dragi, da niso alge v tovarni pravi nič cenejše kot na primer žito.

Tretjino teže suhih alg zavzema posebna kislina, druga tretjina odpadke na rudninske snovi, ostanek pa so razne organske spojine, ki še niso doobna raziskane. Natrijeve soli in jod bi bili dragoceni proizvodi, vendar je postopek za sedaj še predrag.

Alginati imajo majhno hranilno vrednost, zato pa imajo dobre želatinske lastnosti. Ker niso škodljivi, jih smejo dodajati posameznim živilom. Uveljavili so se predvsem kot sredstvo za večjo gostoto sladoleda.

Slabši spol

Španski listi so pisali, da je v neki internat blizu Barcelone vdrl tat. Ko je prišla policija, je našla vlomilca pretepenega in zvezanega na tleh. Obdelalo ga je pet internatskih gojenk.

Najmanjši televizor

Neko podjetje iz Chicaga je izdelalo nov televizijski sprejemnik, ki tehta komaj 435 gramov, stal pa bo približno 200 dolarjev. Serijski proizvodi bodo prišli na trg prihodnje leto.

Vitamin B-12 in rak

Medicina je ugotovila, da se rak pogosto razvije pri ljudeh, ki bolehalo za tako imenovano perniciozno anemijo. Univerzitetni profesorji v Minnesoti pravijo, da je radioaktivni vitamin B-12 zanesljivo sredstvo za ugotavljanje te slabokrvnosti. Če ga vbrizgajo v kri, reagira pri anemičnih ljudeh drugače kot pri zdravih.

NUŠIČ IN DIETA

Branislav Nušič je ležal v zdravilišču. Po dveh dneh stroge diete — pil je samo čaj — je bil hudo lačen, zato je prosil, naj mu dajo kaj jesti. Zdravniki so se posvetovali in mu dovolili sok ene same pomaranče.

Nušič je bil zares lačen: »To je premalo!«

»Več ne smete,« mu je rekel zdravnik.

»Dobro,« je rekel Nušič in popil pomarančni sok. »Zdaj pa bi rad kaj bral. Morda bi mi prinesli pisemsko znamko.«

UGANKA

Matoš si je rad izmišljal ne-navadne uganke. Tako je nekoč vprašal prijatelja, ki je bil kritik: »Greš v luknjo, prideš skozi dve veni, in si šele notri, ko mišliš, da si zunaj. Kaj je to?«

»Ne vem,« je rekel kritik. »Zares preprosto,« se je namsmehnil Matoš. »To so hlače.«

bili dragoceni proizvodi, vendar je postopek za sedaj še predrag. Alginati imajo majhno hranilno vrednost, zato pa imajo dobre želatinske lastnosti. Ker niso škodljivi, jih smejo dodajati posameznim živilom. Uveljavili so se predvsem kot sredstvo za večjo gostoto sladoleda.

V Londonu je razstavil italijanski slikar Piero Fornasetti preslikane krožnike za stenski okras. Posnetek kaže umetnika in skupino njegovih izdelkov.

Plastični LIES

Zlasti po drugi svetovni vojni se plastične snovi uveljavljajo na čedalje številnejših področjih obrtne in industrijske dejavnosti. Imajo precej boljše lastnosti kot les, njihova poglavitna prednost pa je nižja cena. Vendar se nobena dosežana plastična snov ne more na vsej črti pomeriti z lesom glede mehaničnih lastnosti. Prav zato so se strokovnjaki začeli ukvarjati z idejo, da bi »rehabilitirali« les ter mu umetno zagotovili lastnosti, ki jih sicer v naravi nima in zato zaostaja za plastičnimi snovmi.

Neka francoska kemična tovarna izdeluje »plastični les«. Njeni strokovnjaki pravijo, da je ta snov zelo kompaktna in lahka ter da se bo že v bližnji prihodnosti vsestransko uveljavila, na primer v industriji električnih aparatov, v kemični industriji, v

pošilstvu in v še nekaterih drugih industrijskih panogah, kjer je kazalo, da bodo umetne snovi sčasoma povsem izpodrinile naravni les.

Prometne nesreče v ZDA

Po pisanju ameriškega tiska zahtevajo prometne nesreče v ZDA vsako leto toliko žrtev, kot jih je bilo med državljansko vojno. Prvi Američan je izgubil življenje po neki nesreči 13. septembra 1899. Zdaj je v ZDA vsako leto povprečno 50.000 žrtev prometnih nesreč.

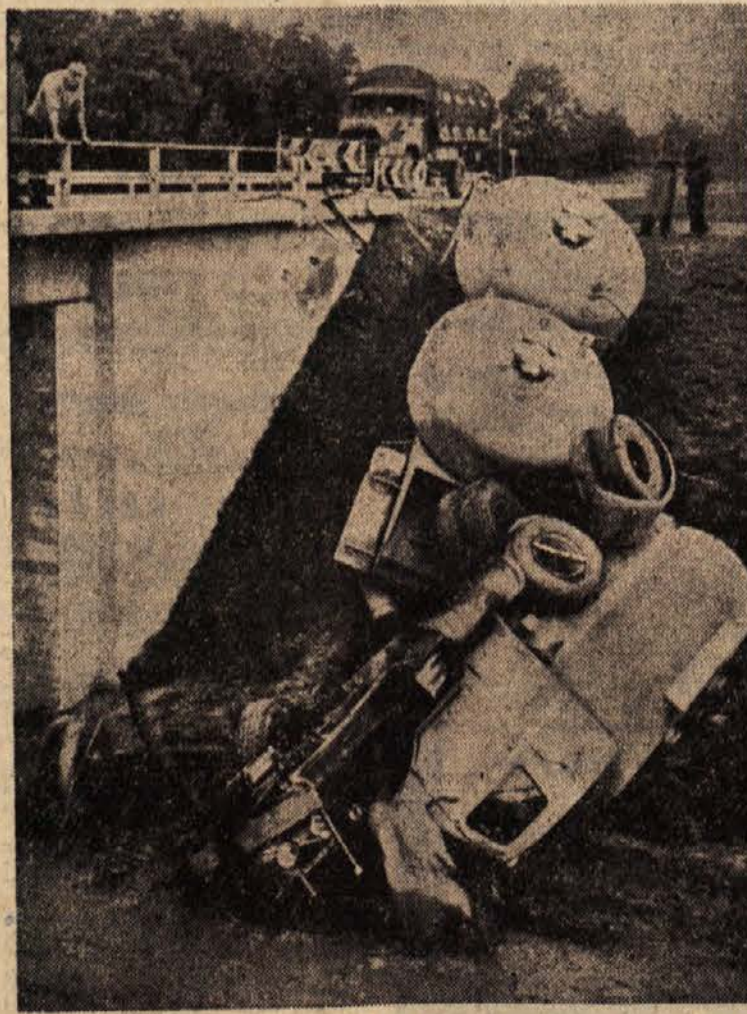
Končno: POPOLN METER

V svetovnem merilu se čedalje bolj uveljavlja metrski merski sistem, ki ima pred različnimi nacionalnimi merskimi enotami vrsto prednosti. Vsakdo ve, da hranijo v francoskem merskem centru Ševres platinasto palico, ki velja za svetovni meter. Nad palico je geslo »Za vse čase, za vse narode«, ki so ga zapisali ustanovitelji metrskega merskega sistema v času francoske revolucije.

Zdaj pa kaže, da bo moderna tehnika v bližnji prihodnosti zagotovila novo, še bolj natančno mersko enoto. Nedavno so se dogovorili, da bodo v začetku leta 1980 začeli uporabljati povsem nematerialno metrsko mersko enoto: valovno dolžino pomarančnega soja kripton 86. Ta dolžina je absolutno nespremenljiva in je ni mogoče uničiti ali spremeniti, ker je del naravnih atomskih lastnosti.

Težke hruške

Blagoje Zlatanović iz Bele Planke ima v sadovnjaku precej hrušk, ki dajejo izredno velike plodove. Najdebejša hruška je tehtala letos poldrugi kilogram.

Na mokri asfaltni cesti med Hamburgom in Hannoverom je začel težki tovorni avto s priklopcem drseti, šofer je izgubil oblast nad krmilom, tovornjak je podrl nadzovno ograjo in zgrmel šest metrov globoko. Kabina se je razbila, šofer pa je odnesel zdravo kožo.

Drobne ZANIMIVOSTI

BOLNIŠNICA ZA ŽIVALI

Londonska podružnica Mordaga križa, ustanova, ki skrbi za zdravje živali, je razpisala nabiralno akcijo, ker bi potrebovala 10.000 funtov za dograditev bolnišnice za živali, ki so jo začeli v Londonu zidati lansko pomlad. Bolnišnica naj bi bila dograjena aredi prihodnjega leta, v njej bo 90 ležišč, dvoje operacijskih dvoran, poseben oddelek za nalezljive bolezni in še nekaj stranskih prostorov. Domnevajo, da bo ta bolnišnica vrnila zdravje do 30.000 živalim letno.

V 80 URAH OKOLI SVETA

Japonska novinarka Kaoru Kanetake iz Tokia hoče postoliti rekord v potovanju okoli sveta, ki ga ima zdaj z 89 urami, 18 minutami in 37 sekundami Američan Joe Cavolty. Japonka pravi, da bo s poletom Tokio-Manila-Bangkok-Karachi-Rim-Düsseldorf-Köbenhavn-Severni tečaj-Tokio skrajšala potovanje za dobrih devet ur.

URAD ZA HUJSANJE

V Oxfordu so razpravljali angleški zdravniki o raznih predlogih, kako bi pomagali ljudem, ki se naglo redijo. Nazadnje so se zedinili za ustanovitev urada za hujsanje, kjer bi dobilo primerna nasvete dva milijona Angležev, ki se borijo proti preveliki teži. Nekdo je predlagal, naj bi ta urad izgojal živila z nizko kalorično vrednostjo. Zadnja leta se močno redijo tudi šolski otroci in mladinci, ker se pre malo gibljejo.

PROFESOR STAVKA

Univerzitetni profesor Reinwein iz zahodnonemškega Klela je že konec junija napovedal stavko, ki še vedno traja. Pravi, da ne bo predaval, dokler pet študentskih organizacij, ki se zbirajo v bližnjih lokalih, na bo opustilo »stekem« kričanju. Zaradi katerih profesor ne more spati. Pokrajinski minister za prosveto je doslej že dvakrat skušal pomiriti sprti stranki, vendar mu še ni uspelo.

PO SI LETIH

Neki Selers iz Columbusa v Nebraski je dobil pred dnevi pismo, na katerem je bil postni žig 7. aprila 1927, oddano pa je bilo v 80 km oddaljenem mestu.

LADJSKI MODEL

Pri Genovi gradijo 32.000-tonsko potniško ladjo »Leonardo da Vinci«, sedem metrov dolgi in 500 kg težki model te ladje v merilu 1:50 pa so že dni razstavili na pomorski razstavi v Parizu.

Za dobro valjo

»Pa bi le bilo bolje, če bi ga peljal v živalski vrt, kot si mi obljubil.«

RIO PRESENEČENJE V NEDELJO!